

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMUNUN GELİŐTİRİLMESİ VE PİLOT UYGULAMA RAPORU

Araştırma Değerlendirme Formu (ARDEF), T.C. Adalet Bakanlığı ve UNICEF tarafından yurütölen Etkin Hükümlü Yönetimi projesi kapsamında geliştirilmiştir.

Bu rapor Költegin Ögel, GülŐah Karadayı, Gülçin Őenyuva, Ebru Topsakal ve Alper Aksoy tarafından hazırlanmıŐtır (2010).

Geliştirme çalıŐmalarına Költegin Ögel, GülŐah Karadayı, Gülçin Őenyuva, Ebru Topsakal, Çiđdem Adonis Erkunt, Fahriye Yergin, Habil Kanođlu, Elçin Çakar Terziođlu katılmıŐtır.

Pilot uygulamalar Gülçin Őenyuva, Hüseyin Gazi Karacan, Gamze Dündar, Hasan Basri CoŐkun, Aslı Pehlivan, Volkan Ünlü, Faruk Göksu, Murat Yurtlu, Bekir Kafa, Volkan Kökođlu, Mustafa GüneŐ, Emre Yıldırım, Ahmet Hamamcı, Bahattin Nikbay tarafından yapılmıştır.

İÇİNDEKİLER

1. Yöntem
2. Örneklemin özellikleri
3. ARDEF'in özellikleri
4. Boyutların analizi
5. Geliştirilmiş ARDEF'in özellikleri (Sürüm 1.2)
6. Sonuçlar

1. YÖNTEM

Örneklem

Araştırma ve Değerlendirme Formu (ARDEF) pilot uygulaması kapsamında dört ayrı cezaevinde toplam 370 çocuk ile görüşmeler yapılmıştır.

Ankara Çocuk Eğitim Evi'nde 42, Ankara Kapalı Çocuk Cezaevi'nde 98, Kayseri/İncesu Çocuk Cezaevi'nde 41 ve Maltepe Çocuk ve Gençlik Cezaevi'nde ise 198 çocuğa ulaşılmıştır.

Araçlar

7-8 Mayıs 2009 tarihlerinde, Etkin Hükümlü Yönetimi Projesi'nin model geliştirme danışman ekibi, ceza infaz kurumu ve eğitimevi gibi kurumların psikososyal servislerinde görev yapan uzmanlar, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü çalışanları ve UNICEF görevlileri bir araya gelerek ihtiyaç analizi gerçekleştirmiştir. Bu şekilde ARDEF uygulanarak görüşülen kişiyle ilgili hangi ana başlıklar altında, hangi bilgilerin elde edilmesi gerektiği kararlaştırılmıştır.

Belirlenen ana başlıkların altında, danışman ekip tarafından sorgulanması kararlaştırılan bilgilerin hangi sorularla elde edileceği ve ne şekilde puanlanacağı belirlenmiştir. ARDEF'i oluşturan maddeler geliştirilirken, çeşitli ülkelerde özellikle genç tutuklu ve hükümlü gençlerle yapılan değerlendirme görüşmelerde kullanılmaya olan ASSET, YLS-CMI, START gibi risk ve ihtiyaç değerlendirme araçlarından faydalanılmıştır.

Risk ve ihtiyaç değerlendirme araçları kanunla ihtilafa düşen bir kişinin teşkil ettiği yeniden suç işleme riskine göre değerlendirilmesine, eğer tutuklanma kararı alındıysa kurum içinde uygun bir şekilde yerleştirilmesine ve ihtiyaçlarına yönelik iyileştirme faaliyetleri uygulanmasına olanak vermektedir. Hükümlüleri belirli risk gruplarına ayıran bu araçlar, düşük risk grubuna dahil olan kişilerin gereksiz yoğunlukta müdahaleler maruz kalmalarını önlerken, denetim ve iyileştirme uygulamalarının en iyi sonuçları verdiği yüksek risk grubuna dahil kişilere de gerekli müdahalelerin yapılabilmesini sağlamaktadır (Pereira, Pietromartire & Lipsedge, 2008).

ARDEF geliştirilirken faydalanılan araçlardan biri olan ASSET – Young Offender Assessment Profile (Genç Hükümlü Değerlendirme Profili) İngiltere ve Galler'de cezai adalet sistemi dahilinde kullanılan yapılandırılmış bir değerlendirme ölçeğidir. Gençlerin suç davranışlarını ve onu bu davranışa iten çeşitli koşulları belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Aracın ana profili 12 bölümden oluşmaktadır, her bölümün sonunda ise değerlendiren kişi tarafından 0 ile 4 arasında bir puan verilerek, o bölümde elde edilen sonuçların yeniden suç işleme riski üzerinde ne kadar etkisi olduğu belirlenmektedir (Curtis, 2001).

Youth Level of Service / Case Management Inventory (YLS/CMI – Gençler için Hizmet Derecesi / Vaka Yönetimi Envanteri) ise Kanada'da genç hükümlülerin yeniden suç işleme ihtimalini ve bireyselleştirilmiş bir vaka yönetimi planı oluşturulmasına olanak sağlayan yapılandırılmış bir değerlendirme aracıdır. Risk, ihtiyaç ve uygunluk prensiplerine dayanan araç, hükümlünün katılacağı iyileştirme faaliyetlerinin oluşturduğu riskin düzeyine göre planlanmasını, kişinin ihtiyaçlarının belirlenerek gerekli planlamaların yapılmasını ve suçla doğrudan bağlantılı olmasa bile faaliyetlere katılımı etkileyen faktörlerin göz önünde bulundurulması için uygun müdahaleler planlanmasını hedeflemektedir (Hoge, 2005).

Start – Risk ve Tedavi Edilebilirliğin Kısa Dönemde Değerlendirilmesi formu da Kanada’da geliştirilmiş, 20 maddeden oluşan bir araçtır. Hem dinamik risk faktörlerinin hem de kişinin güçlü yanları ve ihtiyaçlarının belirlenmesine olanak sağlamaktadır. Özellikle psikiyatrik rahatsızlıklar ve madde kullanımı problemi olan hükümlülerin değerlendirilmesi amacıyla geliştirilmiştir (Webster, Nicholls, Martin, Desmerais & Brink, 2006) .

Ayrıca ARDEF’i oluşturan değişkenlere ve maddelere risk değerlendirmesi bakımından nasıl bir ağırlıklandırma uygulanması gerektiği belirlenirken, Türkiye’de daha önce suç riskini etkileyen faktörlerle ilgili yazılmış uzmanlık tezleri ve araştırmaların sonuçlarından faydalanılmıştır. Özellikle düşünce, tutum ve davranışlarla ilgili maddeler ve ruhsal durumu değerlendiren bölümler oluşturulurken Levenson Psikopati Ölçeği ve Çocuk Davranışı Kontrol Listesi (CBCL) gibi psikopati, kriminal tutum, yıkıcı davranışlar, anksiyete, depresyon, agresyon, dikkat sorunları ve içe kapanıklık gibi özellikleri ölçen araçlardan faydalanıldı.

Pilot çalışmada kullanılmak üzere danışan ekibi tarafından geliştirilen ARDEF, suç öyküsü, yaşanan yer, ailevi özellikler, madde kullanımı, eğitim ve çalışma, yaşam tarzı, ekonomik koşullar, düşünce-tutum-davranışlar ve genel değerlendirme bölümlerinden oluşmaktaydı. Genel değerlendirme bölümünde her bölümle ilgili hazırlanan sorularla, görüşmeyi gerçekleştiren kişinin o bölümde değerlendirilen durumun gencin işlediği suç ile ne kadar bağlantılı olduğu konusunda fikrini belirtmesi istenmiştir.

Pilot uygulama başlamadan önce psikososyal servis uzmanları ile danışman ekip tekrar bir araya gelerek ARDEF’i oluşturan maddelerin ve puanlama sisteminin üzerinden geçmiş ve forma son hali verilmiştir.

Kurumlarda yürütülen pilot çalışmanın sonuçları doğrultusunda danışman ekip tarafından ARDEF’te bazı kısaltmalar ve eklemeler yapılmıştır. Her bölümde maddelerin üzerinde yapılan değişikliklerin yanı sıra, “düşünce-tutum-davranışlar” bölümü, “düşünce ve tutum” ile “tutum” olmak üzere iki ayrı boyuta ayrılmıştır. Genel değerlendirme bölümü de formdan çıkarılmıştır. Yapılan değişiklikler ile geliştirilmiş ARDEF son haline getirilmiştir.

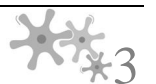
Uygulama

ARDEF pilot çalışması başlamadan önce, çalışmanın yapılacağı 4 ayrı kurumdan gelen İKM’ler ve psikososyal servis görevlilerine formların nasıl uygulanacağına dair eğitim verilmiştir.

İKM’ler ve uzmanlar ayrı ayrı görüşmeler gerçekleştirilmiş ve yapılan görüşmelerin bir kısmı eğitim amaçlı kullanılmak üzere kameraya alınmıştır. Görüşmeler yapıldıktan sonra pilot uygulamada yapılması ve yapılmaması gerekenler tartışılmıştır.

İKM’lerin görüşmelerde dikkat etmeleri gereken noktalar, soruların nasıl sorulacağı, alınan cevapların nasıl değerlendirilmesi ve puanlanması veya not edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Psikososyal serviste görevli uzmanlar tarafından yapılan uygulama görüşmelerinin ardından da, yarı yapılandırılmış görüşmede dikkat edilmesi gereken noktalar ve puanlamada göz önünde bulundurulacak etkenler üzerinde tartışılmıştır. Değerlendirmede kullanılacak ortak kriterler oluşturulmaya çalışılmıştır.

Hangi formun hangi kurumda kaç çocuğa, kim tarafından ve hangi zaman aralığında uygulanacağı da eğitim toplantısı sırasında kararlaştırılmıştır. Çoğaltılan formlar toplantının sonunda psikososyal servis görevlilerine elden verilmiş, ya da kurumlara postalanmıştır.

İlk ARDEF görüşmeleri infaz koruma memurları tarafından 367 çocuğa uygulanmıştır.

İlk görüşmeyi yapan İKM'ler, ortalama 15 gün sonra bu çocukların 264'ü ile tekrar görüşerek ARDEF formunu doldurmuştur.

İlk görüşülen çocuklardan 145 tanesi ile de başka bir İKM tekrar ARDEF görüşmesini uygulamıştır.

138 kişiyle psikososyal servis elemanları tarafından görüşülerek Psikososyal Görüşme Formu uygulanmıştır.

Maltepe Çocuk ve Gençlik Cezaevi'nde bu çocuklardan 75 tanesi ile tekrar başka bir psikososyal servis görevlisi (psikolog veya sosyal hizmet uzmanı) görüşerek Psikososyal Görüşme Formu tekrar doldurmuştur.

Bana Göre Ben anketi 360 çocuk tarafından doldurulmuştur. Bu çocukların arasından 237 kişi yaklaşık 15 gün sonra Bana Göre Ben anketini tekrar doldurmuştur.

Ayrıca 245 kişi tarafından Levenson Psikopati Ölçeği ve 235 kişi tarafından Çocuk Davranışı Kontrol Listesi (CBCL) kendini değerlendirme formları doldurulmuştur.

250 kişi için de her cezaevinde belirlenen tek bir görevli tarafından 'altın standart' değerlendirme formu doldurulmuştur.

Kaynaklar

Curtis, S. (2001). Youth Justice Assessment Procedures, *Child Psychology and Psychiatry Review*, (6)1, 21-23.

Hoge, R. D. (2005). Youth Level of Service / Case Management Inventory, In Grisso, T., Vincent, G. & Seagrave, D. (Eds.), *Mental Health Screening and Assessment in Juvenile Justice*, (pp. 283-294), New York: Guilford Press.

Pereira, S. M., Pietromartire, S. & Lipsedge, M. (2008). Risk Assessment and Management, In Beer, M. D., Pereira, S. & Paton, C. (Eds.), *Psychiatric Intensive Care, 2nd Ed.*, (pp.161-180), New York: Cambridge University Press.

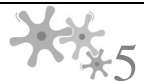
Webster, CD., Nicholls, T. L., Martin, M-L., Desmerais, S. L. & Brink, J. (2006) Short-Term Assessment of Risk and Treatability (START): the case for a new structured professional judgment scheme, [*Behavioral Sciences & the Law*, \(24\)6](#), 747-766.

2. ÖRNEKLEMİN ÖZELLİKLERİ

- Örneklemin %22.7'sinin doğum yeri İstanbul ve %13.8'inin Ankara idi; %58.6'sının doğum yeri ise bilinmemektedir (Tablo 1).
- Örneklemin %98.4'ü bekar, %1.1'i (4 kişi) evlidir (Tablo 2).
- Örneklemin içinde sadece 1 kişi yabancı uyrukludur ve Afganistan vatandaşı olduğu ifade edilmiştir (Tablo 3).
- Örneklemdaki kişiler arasında en fazla görülen kan grubu %27.8 ile 'B' grubudur (Tablo 4).
- Örneklemin %10.3'ünde süregen hastalık, %53.2'sinin vücudunda kesi izleri, %39.2'sinin vücudunda dövme bulunmaktadır, 8 kişide ise (%2.2) son 24 saat içinde vücuda alınmış darbe görülmüştür. Ayrıca örneklemin %71.4'ü sigara kullanmaktadır (Tablo 5).
- 'Kendini nasıl hissediyorsun?' sorusuna 51 kişi (%13.8) 'kötü', 317 kişi (%85.7) ise 'iyi' yanıtını vermiştir (Tablo 6).
- 81 kişi (%21.9) geçmişte intihar girişimi olduğunu, 19 kişi (%5.1) görüşmenin yapıldığı gün aklından kendine zarar verme düşüncesinin geçtiğini, 8 kişi ise (%2.2) görüşmenin yapıldığı gün intihar etmeyi düşündüğünü ifade etmiştir (Tablo 7).
- 283 kişi (%76.5) intihar taraması sorularından hiç puan almazken, 71 kişi (%19.2) 1, 11 kişi (%3) 2 ve 5 kişi (%1.4) önceki intihar girişimi, kendine zarar verme düşüncesi ve intihar etme düşüncesi sorularının üçüne de 'evet' yanıtı vermiş ya da yanıtız bırakmıştır (Tablo 8).
- Örneklemin %39.7'si (147 kişi) cezaevinde suç ortağı bulunduğunu ve %18.4'ü (68 kişi) cezaevinde akrabası olduğunu belirtirken; sadece 8 kişi (%2.2) hakkında koruma kararı ve 2 kişi (%0.5) hakkında tedbir kararı bulunmaktadır (Tablo 9).

SUÇ ÖYKÜSÜ

- 247 kişi (%66.8) tutuklu, 98 kişi (%26.5) hükümlü ve 21 kişi (%5.7) hükmen tutukludur. 83 kişi (%22.4) daha önce yaralama veya öldürme suçu bulunduğunu ifade etmiştir.
- 203 kişi (%54.8) daha önce suçlandığı için karakola gittiğini, 35 kişi (%9.5) 1-2 kez, 32 kişi (%8.6) üç veya daha fazla defa olmak üzere tutuklandığını, ve 7 kişi (%1.9) 1-2 kez, 12 kişi ise (%3.3) üç veya daha fazla kez hüküm giydiğini belirtmiştir.
- Örneklemin %52.7'si ilk kez tutuklandığında 16, 17 yaşlarında ve %45.7'si 15 yaşında veya daha gençtir. Buna karşılık, hakkında ilk kez dava açıldığında ve/veya ilk kez

tutuklandığında 18 yaşında veya daha büyük olduğunu ifade eden kişilerin sayısı 3'tür (Tablo 10).

YAŞADIĞI YER

- Gençlerin %70'i anne ve babasıyla birlikte yaşarken, kendi başına yaşayanların sıklığı %6.2, arkadaşlarıyla yaşayanların sıklığı %2.7 idi (Tablo 11).
- Örneklemin %82.4'ü (305 kişi) anne ve/veya babasıyla birlikte yaşamaktadır. 346 kişi (%93.5) bir konutta yaşarken, sadece 2 kişi (%0.5) bir kurumda ve 17 kişi (%4.6) sokakta, inşaatta veya bir barınakta yaşadığını belirtmiştir. 312 kişi (%84.3) yaşadıkları yerde tuvalet, banyo, ısınma gibi temel ihtiyaçların bulunduğunu, 37 kişi (%10) kısmen bulunduğunu, yine 17 kişi ise (%4.6) bu gibi imkanların bulunmadığını veya sokakta yaşadıklarını ifade etmiştir (Tablo 12).
- Örneklemin oluşturulan kişilerin %29.7'si 7 veya daha fazla kişi ile, %37.8'i ise 5 veya 6 kişi ile birlikte yaşamaktadır. 284 kişi (%76.8) yaşadığı yerin 3 veya daha fazla odadan oluştuğunu ve sadece 21 kişi (%5.7) tek odalı bir yerde yaşadığını ifade etmiştir. Genel olarak örneklemin %44.9'u (166 kişi) yetersiz koşullara sahip bir ortamda yaşıyor olarak değerlendirilmiştir (Tablo 13).
- Örneklemin oluşturulan kişiler 29 ayrı şehirde yaşamaktadır, fakat bu kişilerin %48.9'u (181 kişi) İstanbul'da yaşadığını ifade etmiştir (Tablo 14).
- 126 kişi (%34.1) yaşadığı yerde çok fazla sayıda suç işlemiş kişiler bulunduğunu, 130 kişi ise (%35.1) çok fazla sayıda uyuşturucu kullanan kişiler olduğunu belirtmiştir. 124 kişi (%33.5) yaşadığı yerin herkes için güvenli olarak kabul edilemeyecek bir yer olduğunu, 96 kişi ise (%25.9) kısmen güvenli olarak kabul edilebileceğini düşünmektedir. 33 kişi (%8.9) tamamen, 25 kişi (%6.8) kısmen yasal olmayan aktivitelerin yoğun olduğu bir yerde yaşadığını belirtmiştir. Örneklemin %67.3'ü yaşadığı yerdeki kişilerin ekonomik durumunun orta halli veya iyi olduğunu ifade etmiştir (Tablo 15).

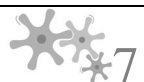
AİLEVİ ÖZELLİKLER

- 18 kişinin (%4.9) annesi, 40 kişinin ise (%10.8) babası yaşamamaktadır (Tablo 16).
- Örneklemin %11.6'sının anne ve babasından biri hayatta biri yaşamıyor iken, %1.9'unun hem annesi hem de babası yaşamamaktadır (Tablo 17).
- Örnekleminde anne ve/veya baba, büyükanne/büyükbaba veya akrabalar tarafından büyütülen kişilerin oranı %97.6 iken, sadece 3 kişi (%0.8) abla/ağabey veya bir kurum tarafından büyütüldüğünü belirtmiştir. Örneklemin %44.3'ünün annesi ve %19.7'si eğitimsizdir veya sadece okuma yazma bilmektedir (Tablo 18).
- Örneklemin %73.8'inin anne ve babası evli ve beraber, %10.8'i ise boşanmış veya ayrı yaşamaktadır. Sadece 2 kişi anne ve babasının evli olmadıkları halde beraber yaşadıklarını belirtmiştir (Tablo 19).

- Örnekleme oluşturan kişilerin %79.7'sinin annesi ve %24.9'unun babası çalışmamaktadır. Anne babasıyla çok az görüştüğünü belirtenlerin sıklığı %10.8, arada sırada görüştüğünü belirtenlerin sıklığı %19.7'dir. 14 kişi (%3.8) anne ve babasıyla olan ilişkilerini çok kötü, 74 kişi ise (%20) orta düzeyde olarak tanımlamıştır (Tablo 20).
- Örneklemin %18.9'u yüksek derecede, %20'si ise kısmen anne ve babasıyla ilişki kurmada yetersiz olarak değerlendirilmiştir (Tablo 21).
- Örneklemin %4.6'sının annesi, %26.8'inin babası daha önce cezaevine girmiştir. Cezaevine girmiş akrabası olan kişilerin oranı ise %54.9'dur (Tablo 22).
- Genel olarak örneklemin %58.7'sinin ailesinde suç öyküsü bulunmaktadır (Tablo 23).
- Sadece iki kişi annesinin haftada üç kereden fazla alkol kullandığını, 1 kişi annesinin uyuşturucu kullandığını belirtirken; örneklemin %15.4'ünün babası haftada üç günden fazla alkol ve %4.3'ünün babası uyuşturucu kullanmaktadır (Tablo 24).
- Örneklemin %34.6'sının ailesinde alkol/madde öyküsü bulunmaktadır (Tablo 25).
- Örneklemin %7.8'i kısmen ve %44.3'ü evde anne/babasının koyduğu kurallar olmadığını ve %16.2'si bazen, %43.5'i ise hiçbir zaman bu kurallara uymadığını belirtmiştir (Tablo 26).
- Örneklemin %7.3'ü işlediği suçla kısmen veya kesinlikle ailesinin ilgisi olduğunu belirtmiştir. Ailesi tarafından yeterince sevgi gördüğünü düşünenlerin oranı %76.8 ve yeterince ilgi gördüğünü düşünenlerin oranı %76.2'dir. Ailesi tarafından fiziksel ve/veya ekonomik istismara uğrayanların oranı ise %35.6'dır (Tablo 27).
- Örneklemin %13'ü ailelerinin cezaevinde onları ziyarete gelme ihtimallerinin hiç olmadığını ve %12.4'ü ise belki gelebileceklerini ifade etmiştir. Ailesinin cezaevinde ekonomik destek verme ihtimalinin olduğunu söyleyenlerin oranı ise %67.8'dir (Tablo 28).

ALKOL VE MADDE KULLANIMI

- Örneklemin %66.2'si son 6 ay içinde hiç alkol kullanmadığını belirtirken, %12.4'ü ayda 1-2 defa, %19.5'i ise haftada bir veya daha fazla alkol kullandığını söylemiştir. Yoğun alkol kullanımı problemi olan gençlerin oranı ise %38.9'dur (Tablo 29).
- Esrar kullananların oranı %48.9, tiner/bally gibi uçucu maddeler kullananların oranı %27.6, ekstazi kullananların oranı %18.9, roş kullananların oranı ise %14.8'dir (Tablo 30).
- Örneklemin içinde görülen en düşük esrar kullanma yaşı 7 olup, örneklemin %39.5'i 15 yaşında veya daha küçükken ilk defa esrar kullanmıştır. En düşük ilk defa uçucu madde kullanma yaşı 8 ve en düşük ekstazi ve roş kullanma yaşı ise 10'dur (Tablo 31).

- Örneklemin %8.9'u uyuşturucuyu bırakıp bir daha kullanmamayı, %4.3'ü alkolü bırakıp bir daha kullanmamayı düşünmektedir. Uyuşturucu veya alkol kullanımının ailesiyle ilişkilerini, okul veya iş hayatını etkilediğini ifade edenlerin oranı %40.3'tür. 46 kişi (%12.4) daha önce 1-2 kez ve 75 kişi (%20.3) birçok kez alkol/uyuşturucu etkisindeyken kavgaya karışmıştır (Tablo 32).
- Gençlerin %23.5'inin daha önce alkol/uyuşturucu etkisindeyken polisle veya kanunla başı belaya girmiştir (Tablo 33).

EĞİTİM VE ÇALIŞMA

- Örneklemin %31.6'sı orta öğretim sırasında okulu terk etmiş, %22'si orta öğretimi bitirmiş, %18.6'sı ise öğrenimine devam etmekteydi (Tablo 34).
- 314 kişi (%84.9) öğrenimine devam etmek istemektedir. Örneklemin %27.3'ü bir kez ve %11.4'ü birden fazla kez sınıfta kalmıştır. Okuldayken disiplin cezası alanların oranı %18.9 ve düşük okul başarısı olanların oranı %68.1'dir. 214 kişi (%57.8) daha önce okuldan kaçmıştır (Tablo 35).
- Örneklemin oluşturulan gençlerin %31.6'sı 13 yaşından önce okuldan kaçmıştır, %76.2'si daha önce bir işte çalışmıştır ve %58.6'sının bir geliri bulunmaktadır (Tablo 36).
- 131 kişinin (%35.4) bir mesleği bulunmaktadır. Daha önce bir işte çalışmış olanların %60.5'i 14 yaşında veya daha küçükken çalışmaya başlamıştır, %30.5'i ise sokakta, düzensiz veya çocuk işçiliğini kötüye kullanan bir yerde çalışmaktadır (Tablo 37).

YAŞAM TARZI

- Örnekleme oluşturan gençlerin %60.3'ü kendinden yaşça küçük veya büyük kişilerle arkadaşlık etmektedir. %50.7'sinin arkadaşlarının başı polisle veya kanunla derde girmiş, %58.1'inin arkadaşları ise yoğun alkol/uyuşturucu kullanmaktadır.
- Sadece %18.6'sının boş zamanlarını değerlendireceği uğraşları ve ilgi alanları bulunmaktadır (Tablo 38).
- Gençlerin %37.3'ü iki veya daha fazla kez ailesinin istememesine rağmen geceyi başka yerde geçirdiğini ve/veya uzun süre dönmediğini, %18.9'u ise 13 yaşından önce de geceyi başka yerde geçirip ve/veya uzun süre geri dönmediğini belirtmiştir (Tablo 39).

EKONOMİK KOŞULLAR

- Örneklemin %63.3'ü bazen veya çoğunlukla temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanmaktadır. Toplamda %57.5'inin ailesinin düzenli bir geliri yoktur, %53.3'ü çalışarak ailesine katkıda bulunmak zorunda ve %61.1'i de kendi gelirini kendi sağlamak zorundadır (Tablo 40).

RUHSAL DURUM

- Örnekleme oluşturan gençlerin %25.4'ü daha önce bir psikoloğa veya psikiyatriste gitmiş, %19.7'si ise ruhsal tedavi görmüştür. Daha önce kendini kesenlerin oranı %55.9'dur (Tablo 41).
- Örneklemin %69.2'sinde kendine zarar verme davranışı görülmektedir. Son 1 aydır mutsuz/üzgün hissetmediğini söyleyenlerin oranı %23, hayattan zevk aldığını söyleyenlerin oranı %24.3 ve kaygılı, stresli olmadığını söyleyenlerin oranı sadece %19.7'dir. Genel olarak örneklemin %84.6'sı depresif belirtiler göstermektedir (Tablo 42).

DAVRANIŞ

- %31.6'sı kurallara ayak uydurmakta güçlük çekmekte, %68.2'si sorunlarını çözmekte zorlanmakta, %57.3'ü ise insanlarla iletişim kurmakta güçlük çekmektedir. Bazen veya çok sık düşünmeden hareket ettiğini belirtenlerin oranı %63.5, çok çabuk öfkelediğini belirtenlerin oranı %64.3 ve heyecan için tehlikeli şeyler yapmaktan hoşlandığını belirtenlerin oranı %36.3'tür (Tablo 43).

TUTUM

- Örneklemin %59.8'i cezaevine girmesinin kendi kabahati olmadığını, %12.1'i ise cezaevine tekrar girme ihtimalinin yüksek olduğunu düşünmektedir. Bazı insanların aldatılmayı hak ettiğini düşünenlerin oranı %55.9, bazı suçların gerektiğinde işlenebileceğini düşünenlerin oranı %52.7 ve delikanlılık gerektiğinde suç işlemeyi göze almaktır diye düşünenlerin oranı %30'dur (Tablo 44).

DÜŞÜNCE

- Gençlerin %60.6'sı kendi koyduğu kurallara göre hareket etmekte ve %76.2'si kendisine haksızlık yapıldığını düşünmektedir. Örneklemin %44.9'u çok sık ve %40'ı bazen bazı davranışlarından sonra suçluluk duyduğunu, %66.5'i de çok sık pişmanlık duyduğunu belirtmiştir (Tablo 45).

DEĞİŞİM İSTEĞİ

- Örneklemini oluşturan gençlerin %91.1'i davranışlarını değiştirmek istemekte ve %85.9'u kendisine bu konuda yardım edilmesini istemektedir (Tablo 46).

Tablolar

Tablo 1: Örneklemin doğum yerlerine göre dağılımı

Doğum Yeri		
Adana	N	4
	%	1.1
Ankara	N	51
	%	13.8
Bursa	N	5
	%	1.4
Eskişehir	N	1
	%	0.3
İstanbul	N	84
	%	22.7
İzmir	N	2
	%	0.5
Malatya	N	2
	%	0.5
Yozgat	N	4
	%	1.1
B-U-G	N	217
	%	58.6

Tablo 2: Örneklemdaki kişilerin medeni hali

	0 (Bekar)		1 (Evli)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%
Medeni hali	364	98.4	4	1.1	2	0.5

Tablo 3: Örneklemdaki kişilerin uyruğu

Uyruğu		
T.C.	N	367
	%	99.2
Afganistan	N	1
	%	.3
B-U-G	N	2
	%	.5

Tablo 4: Örneklemdaki kişilerin kan grupları

Kan grubu		
0	N	31
	%	8.4
A	N	30
	%	8.1
AB	N	7
	%	1.9
B	N	103
	%	27.8
B-U-G	N	199
	%	53.8

Tablo 5: Örneklemdaki kişilerin avukatı olup olmaması ve genel sağlık taraması bilgileri

	Yok		Var		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%
Avukatı	146	39.5	221	59.7	3	0.8
Süreğen hastalık	330	89.2	38	10.3	2	0.5
Bedensel özür	360	97.3	8	2.2	2	0.5
Sürekli kullandığı ilaç	344	93	23	6.2	3	0.8
Sigara kullanımı	102	27.6	264	71.4	4	1.1
Alkol/uyuşturucu etkisi	352	95.1	8	2.2	10	2.7
Vücutta dövme	222	60	145	39.2	3	0.8
Herhangi bir alerji	328	88.6	39	10.5	3	0.8
Vücudunda darp/cebiri izi	355	95.9	12	3.2	3	0.8
Son 24 saatte vücuda alınmış darbe	360	97.3	8	2.2	2	0.5
Kesi izleri	171	46.2	197	53.2	2	0.5
Kafasını tutamama/uykulu hal	363	98.1	4	1.1	3	0.8
Şaşkınlık	357	96.5	11	3.0	2	0.5
Yetersiz fiziksel gelişim	356	96.2	12	3.2	2	0.5

Tablo 6: Örneklemdaki kişilerin görüşme günü kendini nasıl hissettiği

	İyi		Kötü		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%
Kendini nasıl hissediyorsun?	317	85.7	51	13.8	2	0.5

Tablo 7: Örneklemin intihar taraması bilgileri

	Yok		Var veya Yanıtsız		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%
Geçmişte intihar girişimi	288	77.8	81	21.9	1	0.3
Bugün kendine zarar verme düşüncesi	350	94.6	19	5.1	1	0.3
Bugün intihar etmeyi düşünme	360	97.3	8	2.2	2	0.5

Tablo 8: Toplam intihar taraması puanı

	0		1		2		3	
	N	%	N	N	%	%	N	%
İntihar taraması toplam	283	76.5	71	19.2	11	3.0	5	1.4

Tablo 9: Kurum için gerekli bilgiler ve örneklemdaki kişiler hakkında koruma veya tedbir kararı olup olmadığı

	Yok		Var		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%
Cezaevinde hasmı	334	90.3	26	7.0	10	2.7
Cezaevinde ikizin	362	97.8	2	0.5	6	1.6
Cezaevinde akrabası	294	79.5	68	18.4	8	2.2
Cezaevinde suç ortağı	215	58.1	147	39.7	8	2.2
Hakkında koruma kararı	315	85.1	8	2.2	47	12.7
Hakkında tedbir kararı	315	85.1	2	0.5	53	14.3

A BÖLÜMÜ (SUÇ ÖYKÜSÜ)

Tablo 10: Örneklemin adli durumu, şimdiki suça ve geçmiş suç öyküsüne dair bilgiler

	0 (tutuklu)		1 (hükümlü)		2 (hükmen tutuklu)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Adli durumu	247	66.8	98	26.5	21	5.7	4	1.1
	0 (2)		1 (3)		2 (4)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Suçun ciddiyet puanı	61	16.5	202	54.6	107	28.9	0	0
	0 (hayır)		1 (evet)		B-U-G			
	N	%	N	%	N	%		
Daha önce yaralama öldürme suçu	278	75.1	83	22.4	9	2.4		
	0 (hayır, 0)		1 (1-2 kez)		2 (3+)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Daha önce suçlandığın için karakola gittin mi?	161	43.5	80	21.6	123	33.2	6	1.6
Daha önce tutuklandın mı?	300	81.1	35	9.5	32	8.6	3	.8
Daha önce hüküm giydin mi?	354	95.7	7	1.9	5	1.4	4	1.1
	0 (≥ 18)		1 (16, 17)		2 (≤ 15)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
İlk kez hakkında dava açıldığında yaşın	3	.8	147	39.7	217	58.6	3	.8
İlk kez tutuklandığında yaşın	3	.8	195	52.7	169	45.7	3	.8

B BÖLÜMÜ (YAŞADIĞI YER)

Tablo 11: Örneklemin birlikte yaşadıkları kişilere göre dağılımı

	Anne ve baba		Anne veya babadan biriyle		Anne babadan biri ve üvey anne babayla		Yakın akraba		Kendi başına		Arkadaşlarıyla		Başka bir aile ile		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Cezaevine gelmeden önce son altı ay kimle yaşıyordun?	256	69.2	49	13.2	6	1.6	19	5.1	23	6.2	10	2.7	0	0	7	1.9

Tablo 12: Örneklemdaki kişilerin aile ortamında yaşayıp yaşamadığı, uygun olmayan bir ortamda yaşanılması ve yaşanılan ortamın yetersiz koşullara sahip olup olmadığına dair bilgiler

	0 (anne ve babayla, anne veya babadan birisiyle)		1 (anne veya babadan birisi ve üvey anne/babayla, yakın akrabayla, başka bir aileyle)		2 (kendi başına, arkadaşlarıyla)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Aile ortamında yaşamama	305	82.4	25	6.8	33	8.9	7	1.9
	0 (bir konutta)		1 (bir kurumda)		2 (sokakta, inşaatta veya barınmakta)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Uygun olmayan bir ortamda yaşama	346	93.5	2	0.5	17	4.6	5	1.4
	0 (hepsi var)		1 (kısmen var)		2 (yok veya sokakta yaşıyor)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Yaşadığın yerde tuvalet, banyo..vs. var mı?	312	84.3	37	10	17	4.6	4	1.1

Tablo 13: Örneklemin yaşadığı yerin büyüklüğü ve beraber yaşadığı kişi sayısı ile genel olarak yaşadığı ortamın yeterli koşullara sahip olup olmadığının değerlendirilmesi

	0 (1-4 kişi)	1 (5,6 kişi)	2 (7 kişi veya)	B-U-G
--	--------------	--------------	-----------------	-------

					daha fazla)			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Kaç kişi aynı yerde yaşıyorsunuz?	114	30.8	140	37.8	110	29.7	6	1.6
	0 (1 oda)		1 (2 oda)		2 (3 oda veya fazla)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Yaşadığı yerin büyüklüğü	21	5.7	62	16.8	284	76.8	3	0.8
	0		1		2		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Yaşadığı ortamın yetersiz koşullara sahip olması	70	18.9	127	34.3	166	44.9	7	1.9

Tablo 14: Örneklemin yaşadıkları şehirlere göre dağılımı

Yaşadığı şehir					
Adana	N	5	Kastamonu	N	1
	%	1.4		%	0.3
Afyon	N	1	Kayseri	N	47
	%	0.3		%	12.7
Ankara	N	72	Konya	N	4
	%	19.5		%	1.1
Antalya	N	2	Mardin	N	1
	%	0.5		%	0.3
Balıkesir	N	1	Nevşehir	N	2
	%	0.3		%	0.5
Burdur	N	1	Niğde	N	2
	%	0.3		%	0.5
Bursa	N	8	Sakarya	N	1
	%	2.2		%	0.3
Diyarbakır	N	4	Samsun	N	2
	%	1.1		%	0.5
Elazığ	N	1	Siirt	N	3
	%	0.3		%	0.8
Eskişehir	N	1	Şanlıurfa	N	2
	%	0.3		%	0.5
Gaziantep	N	2	Yozgat	N	1
	%	0.5		%	0.3
Hakkari	N	1	Aksaray	N	1
	%	0.3		%	0.3
Hatay	N	1	Batman	N	3
	%	0.3		%	0.8
İçel	N	7	Düzce	N	1
	%	1.9		%	0.3
İstanbul	N	181	B-U-G	N	10
	%	48.9		%	2.7

Tablo 15: Yaşanılan yerin yasal olmayan aktivitelerin yoğun olduğu veya yoksul bir bölge olup olmadığına dair bilgiler

	0 (hiç yok)		1 (birkaç kişi)		2 (çok kişi var)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Yaşadığı yerde suç işlemiş kişiler	120	32.4	115	31.1	126	34.1	9	2.4
Yaşadığı yerde uyuşturucu kullanan kişiler	143	38.6	91	24.6	130	35.1	6	1.6
	0 (güvenli)		1 (kısmen güvenli)		2 (güvenli değil)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Yaşadığın yer herkes için güvenli mi?	144	38.9	96	25.9	124	33.5	6	1.6
	0 (hayır)		1 (kısmen)		2 (evet)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Yasal olmayan aktivitelerin yoğun olduğu bir yerde yaşama	305	82.4	25	6.8	33	8.9	7	1.9
	0 (orta halli veya iyi)		1 (düşük)		2 (çok düşük)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Yaşadığı yerdeki kişilerin ekonomik durumu	249	67.3	98	26.5	18	4.9	5	1.4

C BÖLÜMÜ (AİLEVİ ÖZELLİKLER)

Tablo 16: Örneklemdeki kişilerin anne ve babalarının hayatta olup olmaması

	0 (Sağ)		2 (Yaşamıyor)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%
Annen hayatta mı?	347	93.8	18	4.9	5	1.4
Baban hayatta mı?	321	86.8	40	10.8	9	2.4

Tablo 17: Örneklemdeki kişilerin anne ve babalarının hayatta olup olmaması durumuna dair değerlendirme bilgileri

	0 (ikisi de sağ)		1 (anne ve babadan birisi sağ, birisi ise yaşamıyor)		2 (anne de baba da yaşamıyor)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Anne veya babanın hayatta olmaması	310	83.8	43	11.6	7	1.9	10	2.7

Tablo 18: Örneklemin onları büyüten kişilere göre dağılımları ve anne/baba ya da bütüen kişilerin eğitim durumları

	0 (anne ve baba, anne veya baba tek başına, büyükanne/büyükbaba veya akrabalar)		1 (anne veya babadan biri öz biri üvey)		2 (abla/ağabey veya yurt, kurum, hastane)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Büyüten kişi	361	97.6	1	0.3	3	0.8	5	1.4
	0 (yüksek okul, lise, orta okul)		1 (ilkokul)		2 (sadece okuma yazma biliyor/okuma yazma bilmiyor)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Annenin eğitim düzeyi	57	15.4	129	34.9	164	44.3	20	5.4
Babanın eğitim düzeyi	94	25.4	171	46.2	73	19.7	32	8.6
Büyüten kişinin eğitim düzeyi	55	14.9	121	32.7	91	24.6	103	27.8

Tablo 19: Örneklemdaki kişilerin anne ve babalarının medeni durumları ve hayatta olup olmamalarına dair bilgiler

	Evli ve beraberler		Evli değil ama beraberler		Boşandılar		Ayrı yaşıyorlar		İkisi veya biri sağ değil		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Anne ve baba	273	73.8	2	0.5	22	5.9	18	4.9	46	12.4	9	2.5

Tablo 20: Anne ve babanın çalışma durumları, eğitim düzeylerinin düşük olmasına dair değerlendirme, kardeş sayısı ve anne/baba ve bakım veren kişilerle görüşme sıklığı ve onlarla yeterli ilişki kurulup kurulmadığına dair bilgiler

	0 (Çalışıyor)		1 (Düzenli çalışmıyor)		2 (Çalışmıyor)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Anne çalışıyor mu?	32	8.6	19	5.1	295	79.7	24	6.5
Baba çalışıyor mu?	172	46.5	68	18.4	92	24.9	38	10.3
	0		1		2		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Anne, baba ve büyüten kişilerin eğitim düzeyinin düşük olması	23	6.2	41	11.1	175	47.3	131	35.4
	0 (≤ 3)		1 (4)		2 (≥ 5)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Kardeş sayısı	142	38.4	65	17.6	157	42.4	6	1.6
	0 (sürekli)		1 (ara sıra)		2 (çok az)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Anne babayla görüşme sıklığı	252	68.1	73	19.7	40	10.8	5	1.4
	0 (çok iyi)		1 (orta)		2 (çok kötü)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Anne babayla ilişkiler	278	75.1	74	20	14	3.8	4	1.1

Tablo 21: Anne/baba ile ilişki kurmada yetersizlik olup olmadığına dair genel değerlendirme

	0		1		2		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Anne babayla ilişki kurmada yetersizlik	220	59.5	74	20	70	18.9	6	1.6

Tablo 22: Ailede suç öyküsü bilgileri

	0 (Hayır)		2 (Evet)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%
Annen cezaevine girdi mi?	341	92.2	17	4.6	12	3.2
Baban cezaevine girdi mi?	246	66.5	99	26.8	25	6.8
	0 (Hayır)		1 (Evet)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%
Akrabaların cezaevine girdi mi?	146	39.5	203	54.9	21	5.7

Tablo 23: Ailede suç öyküsü olup olmadığına dair genel değerlendirme

	0		1		2		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Ailede suç öyküsü	111	30	118	31.9	99	26.8	42	11.4

Tablo 24: Ailede alkol/madde öyküsü bilgileri

	0 (Hayır)		2 (Evet)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%
Annenin haftada üçten fazla alkol kullanımı	354	95.7	2	0.5	14	3.8
Annenin uyuşturucu kullanımı	357	96.5	1	0.3	12	3.2
Babanın uyuşturucu kullanımı	330	89.2	16	4.3	24	6.5
	0 (Hayır)		1 (Evet)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%
Babanın haftada üçten fazla alkol kullanımı	289	78.1	57	15.4	24	6.5
Akrabaların arasında uyuşturucu kullanımı	237	64.1	106	28.6	27	7.3

Tablo 25: Ailede alkol/madde öyküsü olup olmadığına dair genel değerlendirme

	0		1		2		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Ailede alkol/madde öyküsü	187	50.5	93	25.1	35	9.5	55	14.9

Tablo 26: Örneklemin anne/babasının tarafından koyulan kurallar olup olmadığına dair bilgiler ile anne/babanın kural koyma ve çocuğu yönlendirme bakımından değerlendirilmesi

	0 (evet)		1 (bazen)		2 (hayır)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Evde kurallar olması	172	46.5	29	7.8	164	44.3	5	1.4
Bu kurallara uyar mıydım?	122	33	60	16.2	161	43.5	27	7.3
Annen baban senin nerede kiminle olduğunu bilir mi?	169	45.7	66	17.8	131	35.4	4	1.1
	0		1		2		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Anne babanın kuralları iyi koyamaması veya yönlendirememesi	73	19.7	80	21.6	189	51.1	28	7.6

Tablo 27: Ailenin suça teşviki veya örneklemedeki çocuklara karşı fiziksel veya ekonomik istismarı olup olmadığına dair bilgiler, istismar olup olmadığına dair genel değerlendirme ve ailenin ihmali olup olmadığına dair bilgiler

	0 (hayır)		1 (kısmen)		2 (evet)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
İşlediğin suçla ailenin ilgisi var mı?	339	91.6	6	1.6	21	5.7	4	1.1
	0 (hayır)		1 (1-2 kez)		2 (birçok kez)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Anne veya baba tarafından dövülme	241	65.1	85	23	38	10.3	6	1.6
Ailenin çalışmaya zorlaması	332	89.7	19	5.1	15	4.1	4	1.1
	0		1		2		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
İstismara maruz kalma	231	62.4	76	20.5	56	15.1	7	1.9
	0 (evet)		1 (kısmen)		2 (hayır)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Aileden yeterince sevgi görme	284	76.8	60	16.2	22	5.9	4	1.1
Aileden yeterince ilgi görme	282	76.2	54	14.6	29	7.8	5	1.4
	0		1		2		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Aile tarafından ihmal edilme	268	72.4	20	5.4	76	20.5	6	1.6

Tablo 28: Örneklemedeki çocukların ailelerinin cezaevinde onları ziyarete gelme ve/veya ekonomik destek verme ihtimalleri

	0 (var)		1 (belki)		2 (yok)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Ailenin ziyarete gelme ihtimali	271	73.2	46	12.4	48	13	5	1.4
Ailenin cezaevinde ekonomik destek verme ihtimali	251	67.8	37	10	75	20.3	7	1.9

D BÖLÜMÜ (ALKOL VE MADDE KULLANIMI)

Tablo 29: Örneklemin alkol kullanımına dair bilgiler ve yoğun alkol kullanımı olup olmadığına dair genel değerlendirme

	0 (hiç)		1 (ayda 1-2 defa)		2 (haftada bir veya daha fazla)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Son 6 ay içinde alkol kullanma sıklığı	245	66.2	46	12.4	72	19.5	7	1.9
Son 6 ay içinde sarhoş olma sıklığı	248	67	39	10.5	78	21.1	5	1.4
Son 6 ay içinde alkol etkisinde pişman olduğu olaylar yaşama	276	74.6	43	11.6	44	11.9	7	1.9
	0		1		2		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Yoğun alkol kullanımı	217	58.6	49	13.2	95	25.7	9	2.4

Tablo 30: Örneklemin uyuşturucu/uyarıcı maddeler kullanma durumu ve sıklığına göre dağılımı

	0 (hiç)		1 (ayda 1-2 defa)		2 (haftada bir veya daha fazla)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Esrar kullanma	186	50.3	31	8.4	150	40.5	3	.8
Tiner, bally gibi uçucu maddeler kullanma	265	71.6	14	3.8	88	23.8	3	.8
Ekstazi kullanma	297	80.3	11	3	59	15.9	3	.8
Eroin kullanma	355	95.9	3	0.8	9	2.4	3	.8
Kokain kullanma	349	94.3	1	0.3	15	4.1	5	1.4
Roş kullanma	307	83	9	2.4	46	12.4	8	2.2
Başka bir uyuşturucu kullanma	344	93	0	0	7	1.9	19	5.1

Tablo 31: Örneklemin içinde uyuşturucu/uyarıcı madde kullandığını ifade eden kişilerin ilk kez bu maddeyi kullanma yaşları

		İlk esrar kullanma yaşı	İlk tiner, bally gibi uçucu maddeler kullanma yaşı	İlk ekstazi kullanma yaşı	İlk eroin kullanma yaşı	İlk kokain kullanma yaşı	İlk roş kullanma yaşı	Başka bir uyuşturucu kullanıyorsa, ilk kullanma yaşı
7	N	2	-	-	-	-	-	-
	%	0.5	-	-	-	-	-	-
8	N	2	1	-	-	-	-	-
	%	0.5	0.3	-	-	-	-	-
9	N	5	2	-	-	-	-	-
	%	1.4	0.5	-	-	-	-	-
10	N	13	11	3	-	-	4	-
	%	3.5	3.0	0.8	-	-	1.1	-
11	N	13	9	5	2	-	4	2
	%	3.5	2.4	1.4	0.5	-	1.1	0.5
12	N	16	10	7	1	2	6	-
	%	4.3	2.7	1.9	0.3	0.5	1.6	-
13	N	23	20	13	4	3	9	1
	%	6.2	5.4	3.5	1.1	0.8	2.4	0.3
14	N	32	22	21	4	5	17	5
	%	8.6	5.9	5.7	1.1	1.4	4.6	1.4
15	N	41	14	13	2	2	9	3
	%	11.1	3.8	3.5	0.5	0.5	2.4	0.8
16	N	25	8	3	-	5	4	-
	%	6.8	2.2	0.8	-	1.4	1.1	-
17	N	7	2	1	1	-	1	1
	%	1.9	0.5	0.3	0.3	-	.3	0.3

Tablo 32: Uyuşturucu/alkol kullanımını bırakmayı veya azaltmayı düşünme, uyuşturucu/alkol kullanımını önemseyip önemsemediğine dair genel değerlendirme ve uyuşturucu/alkol kullanımının kişinin hayatını etkilemesine dair bilgiler

	0 (evet/hiç kullanmadım)		1 (belki)		2 (hayır)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Uyuşturucuyu bırakmayı düşünme	331	89.5	17	4.6	16	4.3	6	1.6
Alkol kullanımını azaltmayı düşünme	351	94.9	9	2.4	7	1.9	3	.8
	0		1		2		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Uyuşturucu ve alkol kullanımını önemsememe	322	87	39	10.5	3	0.8	6	1.6
	0 (hayır)		1 (kısmen)		2 (evet)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Uyuşturucu veya alkol kullanımını aileyle ilişkileri, eğitim hayatını, okul veya iş hayatını etkiledi mi?	195	52.7	30	8.1	119	32.2	26	7
	0 (hiç kullanmadım, hayır)		1 (1-2 kez)		2 (birçok kez)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Alkol/uyuşturucu etkisinde kavgaya karışma	240	64.9	46	12.4	75	20.3	9	2.4

Tablo 33: Örneklemin içinde alkol/uyuşturucu etkisindeyken kanunla başı belaya giren kişilerin oranı

	0 (hiç kullanmadım, hayır)		2 (evet)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%
Alkol/uyuşturucu etkisinde polisle veya kanunla başın belaya girdi mi?	270	73	87	23.5	13	3.5

E BÖLÜMÜ (EĞİTİM VE ÇALIŞMA)

Tablo 34: Örneklemin eğitim durumuna göre dağılımı

	Okula gitmemiş ama okuma yazma biliyor		İlköğretimde ilk 5 yılı bitirmiş		İlköğretimi bitirmiş		Orta öğretim terk		Orta öğretimi bitirmiş		Öğrenimine devam ediyormuş		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Eğitim Durumu	27	7.3	31	8.4	22	5.9	117	31.6	82	22.2	69	18.6	22	5.9

Tablo 35: Örneklemin eğitim düzeyinin genel değerlendirmesi, öğrenimine devam etme isteği, okul başarısı, okulda uyum sorunları ve devamsızlık problemleri olup olmadığına dair bilgiler

	0 (orta öğretimi bitirmiş veya öğrenimine devam ediyormuş)		1 (İlköğretimi bitirmiş, orta öğretim terk)		2 (Okuma yazma biliyor, ilköğretim terk, ilköğretimde ilk 5 yılı bitirmiş)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Düşük eğitim düzeyi	151	40.8	139	37.6	58	15.7	22	5.9
	0 (evet)		1 (belki)		2 (hayır)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Öğrenimine devam etmeyi isteme	314	84.9	8	2.2	44	11.9	4	1.1
	0 (iyi)		1 (orta)		2 (kötü)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Okul başarısı	147	39.7	153	41.4	57	15.4	13	3.5
	0 (hayır)		1 (1 kez)		2 (birden fazla)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Sınıfta kalma	204	55.1	101	27.3	42	11.4	21	5.7
Okuldayken disiplin cezası alma	280	75.7	33	8.9	37	10	20	5.4
	0 (evet)		1 (belki)		2 (hayır)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Düşük okul başarısı	97	26.2	203	54.9	49	13.2	21	5.7
	0 (hayır)		1 (kısmen)		2 (evet)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Okuldan kaçma	137	37	90	24.3	124	33.5	19	5.1

Tablo 36: Örneklemdaki kişilerin 13 yaşından önce okula devamsızlık yapıp yapmadığı, bugüne kadar ve cezaevine girmeden önce bir işte çalışma durumu ve bir geliri olup olmadığına dair bilgiler

	0 (hayır)	2 (evet)	B-U-G

	N	%	N	%	N	%
13 yaşından önce okuldan kaçma	230	62.2	117	31.6	23	6.2
	0 (hayır)		1 (evet)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%
Bir işte çalışma	48	13	313	84.6	9	2.4
Cezaevine gelmeden bir işte çalışma	82	22.2	282	76.2	6	1.6
	0 (evet)		1 (hayır)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%
Bir geliri var mı?	148	40	217	58.6	5	1.4

Tablo 37: Örneklemdeki kişilerin bir mesleğinin olup olmadığı, eğer bugüne kadar çalıştıysa, ilk kez bir işte çalışma yaşı, ve çalışılan işin niteliğine dair bilgiler

	0 (evet)		1 (kısmen)		2 (hayır)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Bir mesleğinin olması	131	35.4	39	10.5	191	51.6	9	2.4
	0 (çalışmamış veya mesleki eğitim için çalışmış)		1 (15-18 yaş)		2 (≤ 14)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
İlk bir işte çalışma yaşı	38	10.3	97	26.2	224	60.5	11	3
	0 (çalışmamış veya mesleki eğitim için çalışmış)		1 (düzenli, sabit, çocuk işçiliğini kötüye kullanmayan bir yerde)		2 (Sokakta, düzensiz, çocuk işçiliğini kötüye kullanan bir yerde)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Çalışılan işin niteliği	39	10.5	204	55.1	113	30.5	14	3.8

F BÖLÜMÜ (YAŞAM TARZI)

Tablo 38: Örneklemdeki kişilerin yaşlılarıyla, suç işleyen ve/veya uyuşturucu kullanan kişilerle arkadaşlık yapıp yapmadığına ve boş zamanlarını değerlendirip değerlendiremediğine dair bilgiler

	0 (hiçbiri)	1 (1-2 kişi)	2 (çoğu)	B-U-G

	N	%	N	%	N	%	N	%
Arkadaşların kaç tanesi yaşça büyük	93	25.1	164	44.3	104	28.1	9	2.4
Arkadaşların kaç tanesi yaşça küçük	148	40	183	49.5	31	8.4	8	2.2
	0		1		2		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Yaşlılarıyla arkadaşlık yapamama	136	36.8	213	57.6	10	2.7	11	3
	0 (yok)		1 (çok azı)		2 (çoğunluğu)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Arkadaşlar arasında polisle veya kanunla başı derde giren kişiler olması	152	41.1	102	27.6	104	28.1	12	3.2
Arkadaşlar arasında yoğun alkol/uyuşturucu kullanan kişiler olması	148	40	100	27	115	31.1	7	1.9
	0 (alışkanlıkları var)		1 (çok az alışkanlığı var)		2 (zamanı boş geçiyor)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Boş zamanlarını değerlendiremememe	69	18.6	100	27	195	52.7	6	1.6

Tablo 39: Örneklemin eve geç dönme ve/veya eve dönmeme alışkanlıkları

	0 (Hiç)		1 (Bazen)		2 (Çoğunlukla)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Eve ailenin belirlediği satten geç gelme	130	35.1	117	31.6	117	31.6	6	1.6
	0 (hayır)		1 (1 kez)		2 (≥ 2)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Ailenin istememesine rağmen geceyi başka yerde geçirme veya uzun süre dönmeme	189	51.1	36	9.7	138	37.3	7	1.9
	0 (hayır)		2 (evet)		B-U-G			
	N	%	N	%	N	%		
13 yaşından önce de ailenin istememesine rağmen geceyi başka yerde geçirme veya uzun süre dönmeme	294	79.5	70	18.9	6	1.6		

G BÖLÜMÜ (EKONOMİK KOŞULLAR)

Tablo 40: Örneklemdaki kişilerin bugüne kadar temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanıp zorlanmadığı, ailesinin düzenli geliri olup olmadığı, çalışarak ailesine katkıda bulunmak ya da kendi gelirini kendi sağlamak zorunda olup olmadığına dair yanıtları

	0 (hayır)		1 (bazen)		2 (evet)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Temel ihtiyaçları karşılamakta zorlanma	131	35.4	102	27.6	132	35.7	5	1.4
	0 (evet)		1 (kısmen)		2 (hayır)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Ailenin düzenli geliri olmaması	151	40.8	73	19.7	140	37.8	6	1.6
	0 (hayır)		1 (kısmen)		2 (evet)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Çalışarak ailesine katkıda bulunmak zorunda olması	168	45.4	44	11.9	153	41.4	5	1.4
Kendi gelirini kendi sağlamak zorunda olması	141	38.1	47	12.7	179	48.4	3	.8

H BÖLÜMÜ (RUHSAL DURUM)

Tablo 41: Örneklemin daha önce ruhsal tedavi görme ve kendine zarar verme davranışı bilgileri

	0 (hayır)		2 (evet)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%
Cezaevinde bir psikoloğa/psikiyatriste gitme	273	73.8	94	25.4	3	.8
Daha önce psikiyatrik/psikolojik tedavi görme, ilaç kullanma	295	79.7	71	19.2	4	1.1
Bir yerini kesme, faça atma	158	42.7	207	55.9	5	1.4
Vücudunda sigara söndürme	312	84.3	55	14.9	3	.8
Sinirlenip yumruğunu bir yere vurduğu için yaralanma	189	51.1	177	47.8	4	1.1

Tablo 42: Örneklemin kendine zarar verme davranışı bakımından genel değerlendirmesi, depresif belirtiler ve/veya anksiyete olup olmadığına dair bilgiler ile genel depresyon değerlendirmesi

	0		1		2		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Kendine zarar verme davranışı	108	29.2	215	58.1	41	11.1	6	1.6
	0 (hayır)		1 (bazen)		2 (çok sık)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Son 1 aydır mutsuz, üzgün hissetme	85	23	124	33.5	158	42.7	3	.8
Son 1 aydır değersiz, suçlu hissetme	166	44.9	101	27.3	99	26.8	4	1.1
Son 1 aydır hayattan zevk almama durumu	90	24.3	157	42.4	118	31.9	5	1.4
Son 1 aydır stresli, kaygılı hissetme	73	19.7	141	38.1	153	41.4	3	.8
	0		1		2		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Depresyon	51	13.8	161	43.5	152	41.1	6	1.6

J BÖLÜMÜ (DAVRANIŞ)

Tablo 43: Örneklemin davranış problemlerini değerlendirmek amacıyla sorulan sorulara verdikleri yanıtlara göre dağılımı

	0 (benim gibi değil)		1 (kısmen benim gibi)		2 (tam benim gibi)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Kurallara ayak uyduramam	249	67.3	68	18.4	49	13.2	4	1.1
Başkalarını kızdırır dalga geçerim	293	79.2	56	15.1	17	4.6	4	1.1
Başkalarını rahatlıkla kandırabilirim	292	78.9	38	10.3	36	9.7	4	1.1
Başladığım işi yarıda bırakırım	276	74.6	66	17.8	24	6.5	4	1.1
Sorumluluklarımı yerine getirmememden şikayet ederler	257	69.5	70	18.9	38	10.3	5	1.4
Lider olmak isterim	271	73.2	50	13.5	45	12.2	4	1.1
Arkadaş çevrem sık değişir	266	71.9	49	13.2	51	13.8	4	1.1
Sıkılğan ve utangacım	106	28.6	89	24.1	171	46.2	4	1.1
Çekingenim	101	27.3	92	24.9	173	46.8	4	1.1
Sorunlarımı çözmekte zorlanırım	113	30.5	116	31.4	136	36.8	5	1.4
İnsanlarla iletişim kurmakta zorlanırım	153	41.4	113	30.5	99	26.8	5	1.4
	0 (hiçbir zaman)		1 (bazen)		2 (çok sık)		B-U-G	
Başkaları ne yapacağını söylediği zaman öfkelenme	109	29.5	164	44.3	94	25.4	3	.8
Hayal kırıklığına uğradığımda öfkelenme	107	28.9	166	44.9	94	25.4	3	.8
Sinirli ve gegin olma	113	30.5	132	35.7	122	33	3	.8
Fiziksel-sözlü kavga yapma	172	46.5	171	46.2	24	6.5	3	.8
Çok çabuk öfkelenme	129	34.9	144	38.9	94	25.4	3	.8
Düşünmeden hareket etme	126	34.1	171	46.2	64	17.3	9	2.4
Heyecan için tehlikeli şeyler yapma	233	63	92	24.9	42	11.4	3	.8
İsteddiği şeylere ulaşmak için başkalarını kullanma	301	81.4	51	13.8	14	3.8	4	1.1
Sık yalan söyleme	137	37	220	59.5	8	2.2	5	1.4
Başladığı işi yarım bırakma	229	61.9	122	33	16	4.3	3	.8
Öfkelendiğinde eşyalara zarar verme	225	60.8	95	25.7	47	12.7	3	.8

K BÖLÜMÜ (TUTUM)

Tablo 44: Örneklemin suça karşı olan tutumlarını değerlendirmek amacıyla sorulan sorulara verdikleri yanıtlara göre dağılımı

	0 (benim gibi değil)		1 (kısmen benim gibi)		2 (tam benim gibi)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Cezaevine girmem benim kabahatim değil	145	39.2	45	12.2	176	47.6	4	1.1
Cezaevine tekrar girme ihtimalim yüksek	319	86.2	22	5.9	23	6.2	6	1.6
	0 (katılmıyorum)		1 (kısmen katılıyorum)		2 (katılıyorum)		B-U-G	
Bazı insanlar aldatılmayı hak eder	159	43	60	16.2	147	39.7	4	1.1
Bazı suçlar gerektiğinde işlenebilir	171	46.2	52	14.1	143	38.6	4	1.1
Birçok insan suç işler ama yakalanmaz	124	33.5	77	20.8	166	44.9	3	0.8
Fırsat bulsa herkes suç işleyebilir	145	39.2	78	21.1	141	38.1	6	1.6
Çalışarak zengin olunamayacağına inanma	151	40.8	77	20.8	137	37	5	1.4
Sadece yasa dışı yollarla zengin olunabilir	145	39.2	80	21.6	142	38.4	3	0.8
	0 (hiçbir zaman)		1 (bazen)		2 (çok sık)		B-U-G	
Ağlayan birisini görünce üzülme	17	4.6	67	18.1	282	76.2	4	1.1
Delikanlılık gerektiğinde suç işlemeyi göze almaktır diye düşünme	250	67.6	56	15.1	55	14.9	9	2.4

L BÖLÜMÜ (DÜŞÜNCE)

Tablo 45: Örneklemin düşünce biçiminin değerlendirilmesi amacıyla sorulan sorulara verdikleri yanıtlara göre dağılımı

	0 (benim gibi değil)		1 (kısmen benim gibi)		2 (tam benim gibi)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Haksızlıklar hep beni bulur	121	32.7	131	35.4	113	30.5	5	1.4
Hayır demekte zorlanırım	145	39.2	92	24.9	129	34.9	4	1.1
Gelecek için plan yapmam	239	64.6	30	8.1	97	26.2	4	1.1
	0 (katılmıyorum)		1 (kısmen katılıyorum)		2 (katılıyorum)		B-U-G	
Kendi koyduğu kurallara göre hareket etme	141	38.1	71	19.2	153	41.4	5	1.4
	0 (hiçbir zaman)		1 (bazen)		2 (çok sık)		B-U-G	
Haksızlık yapıldığını düşünme	83	22.4	154	41.6	128	34.6	5	1.4
Bazı davranışlardan suçluluk duyma	47	12.7	148	40	166	44.9	9	2.4
Pişmanlık duyma	28	7.6	90	24.3	246	66.5	6	1.6
Kendini beğenme	142	38.4	140	37.8	84	22.7	4	1.1
Şüphencilik	159	43	145	39.2	63	17	3	.8

M BÖLÜMÜ (DEĞİŞİM İSTEĞİ)

Tablo 46: Örneklemdaki kişilerin davranışlarını değiştirme ve yardım alma isteklerinin değerlendirilmesi

	0 (evet)		1 (kısmen evet)		2 (hayır)		B-U-G	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Davranışlarını değiştirme isteği	337	91.1	7	1.9	20	5.4	6	1.6
Yardım talebi ve işbirliği	318	85.9	14	3.8	32	8.6	6	1.6

3. ARDEF'İN ÖZELLİKLERİ

Maddelerin analizi

ARDEF'i oluşturan maddelerin test-yeniden test ve görüşmeciler arası güvenilirliği her boyut için ayrı ayrı incelenmiştir.

Suç öyküsü bölümünde hem test-yeniden test, hem de görüşmeciler arası güvenilirlik yüksek düzeyde bulunmuştur. En düşük güvenilirlik ise daha önce hüküm giyilip giyilmediğini sorgulayan madde olan A8'de (spearman $r = 0.78$ ve kappası $\kappa = 0.66$) görülmüştür (Tablo 1).

Yaşadığı yer bölümünde test-yeniden test değerleri oldukça yüksek olmasına rağmen, görüşmeciler arası güvenilirliğin daha düşük olduğu görülmektedir. Özellikle yaşanan yerdeki insanların ekonomik durumu (B15), yasal olmayan aktivitelerin yoğun olduğu bir yerde yaşama (B14), yaşadığı yerin büyüklüğü (B6) ve yaşadığı yerin güvenli olarak kabul edilen bir yer olması (B13) gibi sorularda kappası κ değeri 0.43 ile 0.61 arasında değişmektedir (Tablo 2).

Ailevi özellikler bölümünde büyüyen kişinin kim olduğuyla ilgili madde (C4; spearman $r = 0.40$, kappası $\kappa = 0.44$) ve annenin alkol kullanımı ile ilgili madde (spearman $r = 0.41$) dışında güvenilirliği 0.50'nin altında olan madde bulunmamaktadır. Görüşmeciler arası güvenilirlik, genel olarak test-yeniden test değerlerinden düşük olup, ailenin cezaevinde ekonomik destek verme ihtimalinin tanımlandığı C37 ile ailenin koyduğu kurallar olup olmadığını ve genç tarafından bu kurallara uyulup uyulmadığını değerlendiren C28 sorularında spearman korelasyonu sırasıyla 0.53 ve 0.56 olarak kaydedilmiştir (Tablo 3).

Madde kullanımı bölümünde tek tek uyuşturucu madde ve alkol kullanımını sorgulayan maddelerin test-yeniden test ve görüşmeciler arası güvenilirliği 0.77 ile 0.94 arasında değişirken; uyuşturucuyu (D12; spearman $r = 0.59$, kappası $\kappa = 0.48$) ve alkol kullanımını (D13; spearman $r = 0.69$) bırakmayı düşünme ile ilgili sorularda güvenilirlik daha düşüktür (Tablo 4).

Eğitim ve çalışma bölümünde gençlerin eğitim düzeyini sorgulayan E1 maddesinin görüşmeciler arası güvenilirliği haricinde (kappası $\kappa = 0.69$) tüm maddelerin güvenilirliği 0.70'in üzerindedir (Tablo 5).

Yaşam tarzı bölümünde test-yeniden test korelasyonu her madde için 0.70'in üzerinde olmakla beraber, görüşmeciler arası güvenilirlik "yaşlılarıyla arkadaşlık etme" (F4; kappası $\kappa = 0.63$), "boş zamanlarını değerlendiremememe" (F7; kappası $\kappa = 0.53$), "uyuşturucu kullananlarla arkadaşlık etme" (F6; kappası $\kappa = 0.64$) gibi maddelerde 0.70'in altındadır (Tablo 6).

Ekonomik koşullar bölümünde de görüşmeciler arası güvenilirlik 0.58 ile 0.65 arasında, test-yeniden test korelasyonu ise 0.79 ile 0.84 arasında değişmektedir (Tablo 7).

Ruhsal durum bölümünde 0.50'nin altına düşen test-yeniden test korelasyonu bulunmamaktadır. Ancak "hayattan zevk almama" (H9; kappası $\kappa = 0.36$), "kendini değersiz, suçlu cesaretsiz hissetme" (H8; kappası $\kappa = 0.37$), "anksiyete" (H11; 0.37), "depresyon" (H10; 0.48) ve "kendini mutsuz, üzgün, çökkün hissetme" (H7; kappası $\kappa = 0.48$) maddelerinin güvenilirliği 0.50'nin altındadır (Tablo 8).

Davranış, tutum ve düşünceler bölümlerindeki maddelerin test-yeniden test korelasyonu çoğunlukla 0.50'nin üzerinde olmakla beraber “ağlayan birisini görünce üzülme” (K1b; spearman $r = 0.12$), “pişmanlık duyma” (L2b; spearman $r = 0.36$) “gelecek için plan yapma” (L6; spearman $r = 0.45$) gibi maddelerde düşüktür. Görüşmeciler arası güvenilirlik 0.27 ile 0.65 arasında değişmektedir (Tablo 9).

Değişim isteği bölümünde davranışlarını değiştirme isteğini sorgulayan (M1) maddesinin güvenilirliği 0.50'nin üzerindedir. Ancak yardım talebi ve işbirliği ile ilgili maddenin test-yeniden test spearman korelasyonu 0.49 ve kappa değeri de 0.41'dir (Tablo 10).

ARDEF'i oluşturan her boyutun kendi içindeki cronbach alpha değerine bakıldığında, sadece yaşadığı yer bölümünün alpha değerinin 0.50'nin altında olduğu görülmektedir (B; cronbach's alpha = 0.35). Test-yeniden test korelasyonları 0.37 ile 0.97 arasında değişmektedir, yine sadece yaşadığı yer bölümünün korelasyonu 0.50'nin altındadır (B; $r = 0.37$). Madde kullanımı, yaşam tarzı, suç öyküsü ve ekonomik koşullar maddelerinin korelasyonu sırasıyla 0.97, 0.95, 0.93 ve 0.91'dir. Sadece düşünce bölümünün görüşmeciler arası korelasyonu 0.50'nin altındadır (L; $r = 0.45$), diğer boyutların korelasyonu 0.61 ile 0.97 arasında değişmektedir. İlgili genel değerlendirme sorusu ile bağıntı madde kullanımı (D; spearman $r = 0.88$), suç öyküsü (A; spearman $r = 0.68$) ve yaşam tarzı (F; spearman $r = 0.62$) boyutlarında 0.50'nin üzerindedir. Yeniden suç işleme riskini ölçen z değişkeni ile bağıntı ise tüm boyutlarda düşüktür. Sadece yaşam tarzı (F; spearman $r = 0.57$) ve madde kullanımı (D; spearman $r = 0.52$) bölümlerinde 0.50'nin üzerindedir (Tablo 11).

Madde ve Boyut Analizi, İlgili Tablolar

Her bir maddenin test tekrar test, görüşmeciler arası güvenirliliği aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 1.

	test-retest spearman	interrater kappa	missing %
❖ A BÖLÜMÜ (Suç Öyküsü)			
A1. Adli durumu	0.91	0.96	1.1
A3. Şimdiki suçun ciddiyet puanı	-	-	0
A4. Daha önce yaralama veya öldürme suçu	0.85	0.81	2.4
A6. Daha önce hakkında açılmış dava veya karakola düşme	0.92	0.86	1.6
A7. Daha önce tutuklanma/cezaevine girme	0.99	0.91	0.8
A8. Daha önce hüküm giyme	0.78	0.66	1.1
A9. İlk kez hakkında dava açıldığında yaşı	0.82	0.76	0.8
A10. İlk kez tutuklandığında yaşı	0.86	0.83	0.8

Tablo 2.

	test-retest spearman	interrater kappa	missing %
❖ B BÖLÜMÜ (Yaşadığı Yer)			
B1. Cezaevine gelmeden kimle yaşıyordu?	0.83	-	1.9
B2. Aile ortamında yaşamama	0.87	0.88	1.9
B3. Cezaevine gelmeden yaşadığı yer	0.83	0.65	1.4
B4. Yaşadığı yerde tuvalet, banyo..vs. olması	0.84	0.60	1.1
B5. Aynı yerde yaşadığı kişi sayısı	0.90	0.91	1.6
B6. Yaşadığı yerin büyüklüğü	0.81	0.57	0.8
B7. Sağlıklı olmayan bir ortamda yaşama	0.92	0.77	1.9
B11. Yaşadığı yerde suç işlemiş kişiler olması	0.81	0.63	2.4
B12. Yaşadığı yerde uyuşturucu kullanan kişiler olması	0.84	0.77	1.6
B13. Yaşadığı yerin güvenli kabul edilen bir yer olması	0.75	0.61	1.6
B14. Yasal olmayan aktivitelerin yoğun olduğu bir yerde yaşama	0.76	0.58	1.9
B15. Yaşadığı yerdeki insanların ekonomik durumu	0.71	0.43	1.4

Tablo 3.

	test-retest spearman	interrater kappa	missing %
❖ C BÖLÜMÜ (Aile İlişkileri)			
C1. Anne babanın hayatta olması	1.0	0.88	1.4
C2. Babanın hayatta olması	0.98	0.97	2.4
C2b. C1 ve C2 sorularının değerlendirilmesi	0.98	0.95	2.7
C3. Anne ve babanın birlikte yaşaması	0.94	0.95	2.5
C4. Büyüyen kişi	0.40	0.44	1.4
C5. Annenin eğitim düzeyi	0.88	0.82	5.4
C6. Babanın eğitim düzeyi	0.88	0.75	8.6
C7. Büyüyen kişinin eğitim düzeyi	0.74	0.64	27.8
C8. Annenin çalışması	0.59	0.81	6.5
C9. Babanın çalışması	0.76	0.56	10.3
C10. Ailede eğitim ve çalışma durumu	0.78	0.67	35.4
C11. Kardeş sayısı	0.88	0.76	1.6
C12. Anne ve babayla görüşme sıklığı	0.72	0.62	1.4
C13. Anne ve babayla ilişkiler	0.74	0.70	1.1
C14. Aile ilişkileri	0.76	0.61	1.6
C15. Annenin cezaevine girmiş olması	0.85	0.92	3.2
C16. Babanın cezaevine girmiş olması	0.92	0.98	6.8
C17. Akrabaların cezaevine girmiş olması	0.73	0.72	5.7
C18. Aileden veya akrabalarından birinin cezaevine girmiş olması	0.89	0.85	11.4
C19. Annenin alkol kullanımı	0.41	-	3.8
C20. Annenin uyuşturucu kullanımı	-	-	3.2
C21. Babanın alkol kullanımı	0.88	0.84	6.5
C22. Babanın uyuşturucu kullanımı	0.65	0.72	6.5
C23. Akrabaların uyuşturucu kullanımı	0.82	0.81	7.3
C24. Ailede uyuşturucu ve alkol kullanımı	0.81	0.80	14.9
C25. Evde kurallar olması	0.82	0.71	1.4
C26. Bu kurallara uyulması	0.82	0.56	7.3
C27. Anne ve babanın onun kiminle ve nerede olduğunu bilmesi	0.83	0.66	1.1
C28. Ailenin koyduğu kurallar ve uyum	0.84	0.56	7.6
C29. İşlenen suçla ailenin ilgisi veya teşviki	0.80	0.60	1.1
C30. Anne ve babadan ciddi şekilde dayak yeme	0.80	0.65	1.6
C31. Ailenin çalışmaya zorlaması	0.85	0.84	1.1
C32. Ailenin suça teşvik etmesi	0.82	0.71	1.9
C33. Aileden yeterli sevgi görme	0.72	0.69	1.1
C34. Aileden yeterli ilgi görme	0.79	0.63	1.4
C35. Ailenin ilgi ve sevgi göstermesi	0.77	0.64	1.6
C36. Ailenin ziyarete gelmesi	0.75	0.67	1.4
C362. Yol parası bulmaları durumunda ailenin ziyarete gelmesi ihtimali	0.99	0.68	71.4
C37. Ailenin cezaevinde ekonomik destek verme ihtimali	0.74	0.53	1.9

Tablo 4.

	test-retest spearman	interrater kappa	missing %
❖ D BÖLÜMÜ (Madde Kullanımı)			
D1. Alkol kullanma sıklığı (son 6 ay)	0.89	0.82	1.9
D2. Sarhoş olma sıklığı (son 6 ay)	0.89	0.81	1.4
D3. Alkol etkisinde pişmanlık duyduğu olaylar yaşama	0.79	0.77	1.9
D4. Yoğun alkol kullanımı	0.89	0.80	2.4
D5. Esrar kullanımı	0.94	0.86	0.8
D6. Tiner, bally gibi uçucu kullanımı	0.95	0.83	0.8
D7. Ekstazi kullanımı	0.90	0.87	0.8
D8. Eroin kullanımı	0.77	-	0.8
D9. Kokain kullanımı	0.90	0.89	1.4
D10. Roş kullanımı	0.94	0.97	2.2
D11. Başka bir uyuşturucu kullanımı	0.51	0.49	5.1
D12. Uyuşturucuyu bırakmayı düşünme	0.59	0.48	1.6
D13. Alkol kullanımını azaltmayı isteme	0.69	-	0.8
D14. Uyuşturucu ve alkol kullanımını önemsememe	0.61	-	1.6
D15. Madde kullanımının yaşamını ve ilişkilerini etkilemesi	0.86	0.78	7
D16. Madde etkisi altında şiddet gösterme	0.78	0.85	2.4
D17. Madde etkisi altında suç işleme	0.93	0.88	3.5

Tablo 5.

	test-retest spearman	interrater kappa	missing %
❖ E BÖLÜMÜ (Eğitim ve Çalışma)			
E1. Eğitim düzeyi	0.72	0.69	5.9
E2. Eğitim düzeyi (kodlanmış)	0.74	0.69	5.9
E3. Öğrenime devam etme isteği	0.79	0.76	1.1
E4. Okul başarısı	0.81	0.75	3.5
E5. Sınıfta kalma	0.92	0.92	5.7
E6. Düşük okul başarısı (değerlendirme)	0.87	0.81	5.7
E7. Okuldayken disiplin cezası alma	0.85	0.78	5.4
E8. Devamsızlık	0.79	0.70	5.1
E9. 13 yaşından önce devamsızlık	0.75	0.75	6.2
E10. Bir işte çalışma	0.73	0.73	2.4
E11. İlk kez çalışma yaşı	0.72	0.72	3
E12. Uygunuz bir işte çalışma	0.77	0.74	3.8
E13. Cezaevine gelmeden bir işte çalışma	0.75	0.75	1.6
E14. Bir geliri olması	0.72	0.72	1.4
E15. Bir mesleğinin olması	0.74	0.71	2.4

Tablo 6.

	test-retest spearman	interrater kappa	missing %
❖ F BÖLÜMÜ (Yaşam Tarzı)			
F2 Arkadaşlarının ne kadarı ondan yaşça büyük?	0.83	0.69	2.4
F3. Arkadaşlarının ne kadarı ondan yaşça küçük?	0.76	0.51	2.2
F4. Yaşlılarıyla arkadaşlık yapmama	0.81	0.63	3
F5. Suç işleyenlerle arkadaşlık etme	0.86	0.71	3.2
F6. Uyuşturucu kullananlarla arkadaşlık etme	0.87	0.64	1.9
F7. Boş zamanları değerlendirememe	0.71	0.53	1.6
F8. Eve ailenin belirlediği saatten geç dönme	0.79	0.70	1.6
F9. Geceyi başka yerde geçirme, uzun süre dönmeme	0.86	0.80	1.9
F10. 13 yaşından önce geceyi başka yerde geçirme, eve dönmeme	0.89	0.83	1.6

Tablo 7.

	test-retest spearman	interrater kappa	missing %
❖ G BÖLÜMÜ (Ekonomik Koşullar)			
G1. Ailenin genel olarak ekonomik durumu	0.80	0.65	1.4
G2. Düzenli gelirin olmaması	0.84	0.62	1.6
G3. Çalışarak ailesine katkıda bulunmak zorunda olması	0.83	0.60	1.4
G4. Kendi gelirini kendi sağlamak zorunda olmak	0.79	0.58	0.8

Tablo 8.

	test-retest spearman	interrater kappa	missing %
❖ H BÖLÜMÜ (Ruhsal Durum)			
H1. Cezaevi dışında psikoloğa/psikiyatriste gitme	0.82	0.76	0.8
H2. Geçmiş ruhsal tedavi, ilaç kullanma	0.80	0.83	1.1
H3. Kendini kesme, faça atma	0.89	0.81	1.4
H4. Vücudunda sigara söndürme	0.89	0.92	0.8
H5. Sinirlendiğinde başını ya da yumruğunu bir yere vurup yaralanma	0.73	0.73	1.1
H6. Kendine zarar verme davranışı	0.82	0.80	1.6
H7. Kendini mutsuz, üzgün, çökkün hissetme (son 1 aydır)	0.64	0.48	0.8
H8. Kendini değersiz, suçlu, cesaretsiz hissetme (son 1 aydır)	0.55	0.37	1.1
H9. Hayattan zevk almama (son 1 aydır)	0.45	0.36	1.4
H10. Depresyon	0.56	0.48	1.6
H11. Anksiyete	0.53	0.37	0.8

Tablo 9.

	test-retest spearman	interrater kappa	missing %
❖ J BÖLÜMÜ (Davranış)			
J1. Kurallara ayak uyduramam	0.69	0.48	1.1
J1b. Başkaları ne yapacağını söylediği zaman öfkelenme	0.56	0.59	.8
J2. Hayal kırıklığına uğradığında öfkelenme	0.71	0.43	.8
J2b. Sinirli ve gegin olma	0.67	0.47	.8
J2b2. Fiziksel-sözlü kavga yapma	0.60	0.45	.8
J2c. Çok çabuk öfkelenme	0.69	0.48	.8
J3. Düşünmeden hareket etme	0.65	0.40	2.4
J4. Heyecan için tehlikeli şeyler yapma	0.74	0.58	.8
J5. Başkalarını kızdırır dalga geçerim	0.66	0.52	1.1
J52. İsteddiği şeylere ulaşmak için başkalarını kullanma	0.66	0.54	1.1
J5b. Başkalarını rahatlıkla kandırabilirim	0.60	0.44	1.1
J6. Sık yalan söyleme	0.68	0.53	1.4
J7. Başladığım işi yarıda bırakırım	0.60	0.45	1.1
J7b. Sorumluluklarımı yerine getirmememden şikayet ederler	0.69	0.52	1.4
J7c. Başladığı işi yarım bırakma	0.51	0.51	.8
J8. Öfkelenildiğinde eşyalara zarar verme	0.65	0.59	.8
J9. Lider olmak isterim	0.74	0.61	1.1
J10. Arkadaş çevrem sık değişir	0.63	0.51	1.1
J11. Sıkılğan ve utangacıım	0.63	0.43	1.1
J12. Çekingenim	0.64	0.46	1.1
J13. Sorunlarımı çözmekte zorlanırım	0.54	0.31	1.4
J14. İnsanlarla iletişim kurmakta zorlanırım	0.67	0.40	1.4
❖ K BÖLÜMÜ (Tutum)			
K1. Bazı insanlar aldatılmayı hak eder	0.69	0.47	1.1
K1b. Ağlayan birisini görünce üzülme	0.12	0.58	1.1
K2. Bazı suçlar gerektiğinde işlenebilir	0.71	0.47	1.1
K2b. Delikanlılık gerektiğinde suç işlemeyi göze almaktır diye düşünme	0.66	0.50	2.4
K3. Birçok insan suç işler ama yakalanmaz	0.56	0.48	0.8
K3b. Fırsat bulsa herkes suç işleyebilir	0.59	0.45	1.6
K3c. Çalışarak zengin olunamayacağına inanma	0.55	0.35	1.4
K3d. Sadece yasa dışı yollarla zengin olunabilir	0.58	0.51	0.8
K4. Cezaevine girmem benim kabahatim değil	0.50	0.30	1.1
K5. Cezaevine tekrar grime ihtimalim yüksek	0.65	0.65	1.6

❖ L BÖLÜMÜ (Düşünceler)			
L1. Haksızlıklar hep beni bulur	0.52	0.42	1.4
L1b. Haksızlık yapıldığını düşünme	0.54	0.32	1.4
L2. Bazı davranışlardan suçluluk duyma	0.46	0.32	2.4
L2b. Pişmanlık duyma	0.36	0.27	1.6
L3. Kendi koyduğu kurallara göre hareket etme	0.60	0.41	1.4
L3b. Kendini beğenme	0.67	0.54	1.1
L4. Şüphencilik	0.61	0.48	0.8
L5. Hayır demekte zorlanırım	0.61	0.38	1.1
L6. Gelecek için plan yapmam	0.45	0.35	1.1

Tablo 10.

	test-retest spearman	interrater kappa	missing %
❖ M BÖLÜMÜ (Değişim İsteği)			
M1. Davranışlarını değiştirme isteği	0.54	0.58	1.6
M2. Yardım talebi ve işbirliği	0.49	0.41	1.6

4. BOYUTLARIN ANALİZİ

Tablo 11. ARDEF içinde yer alan her bir boyutun analizi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

	Cronbach	test-retest (pearson kor.)	interrater (pearson kor.)	Genel değerlendirme ile bağıntı (spearman kor.)	Z değişkeni ile bağıntı (spearman kor.)
Suç öyküsü	0.55	0.93	0.93	0.68	0.45
Yaşadığı yer	0.35	0.37	0.86	0.43	0.32
Aile	0.55	0.88	0.75	0.44	0.43
Madde kullanımı	0.88	0.97	0.97	0.88	0.52
Eğitim ve çalışma	0.50	0.87	0.83	0.34	0.39
Yaşam tarzı	0.83	0.95	0.90	0.62	0.57
Ekonomik koşullar	0.79	0.91	0.84	0.43	0.28
Ruhsal durum	0.66	0.75	0.80	0.41	0.28
Davranış	0.80	0.84	0.82	0.45	0.41
Suçta karşı tutum	0.66	0.77	0.75	0.27	0.25
Düşünce	0.54	0.67	0.45	0.23	0.20
Değişim isteği	0.68	0.53	0.61	-0.20	-0.09

5. GELİŞTİRİLMİŞ ARDEF'İN ÖZELLİKLERİ (Sürüm 1.2)

Tutarlılık

Geliştirilmiş ARDEF'in boyutlarının kendi içlerinde cronbach's alpha değerleri yeni oluşturulan "tutum" boyutu dışında ($r = 0.33$), 0.50'nin üzerindedir. Hiçbir boyut çıktığında 0.79 olan ARDEF'in genel tutarlılığı, 0.80'in üzerine çıkmamaktadır. Yaşam tarzı boyutunun kendi içindeki cronbach's alpha değeri 0.83 olup, ARDEF'ten çıkarıldığında genel alpha değeri 0.72'ye düşmektedir (Tablo 1).

Suç öyküsü bölümünde hiçbir madde çıkarıldığında boyutun kendi içindeki cronbach's alpha değeri belirgin şekilde yükselmektedir. İlk kez hakkında dava açıldığında kaç yaşında olduğunu sorgulayan madde çıkarıldığında boyutun tutarlılığı 0.69'dan 0.62'ye gerilemektedir (Tablo 2).

Yaşadığı yer bölümünde hiçbir madde çıkarıldığında boyutun kendi içindeki cronbach's alpha değeri belirgin şekilde yükselmektedir. "Yaşadığın yerde uyuşturucu kullanan kişiler var mı?", "yaşadığın yer güvenli mi?" ve "yaşadığın yerde uç işlediğini bildiğin kişiler var mı?" maddeleri çıkarıldığında boyutun tutarlılığı 0.65'te sırasıyla 0.54, 0.56 ve 0.56'ya düşmektedir (Tablo 3).

Geliştirilmiş ARDEF'in aile özellikleri ve ailevi ilişkiler (C) boyutunda hiçbir madde çıkarıldığında 0.67 olan boyut içi tutarlılığı belirgin şekilde artıp azalmamaktadır, 0.61 ile 0.67 arasında değişmektedir (Tablo 4).

Geliştirilmiş ARDEF'in madde kullanımı boyutunun kendi içindeki tutarlılığını ölçen alpha değeri 0.88 olup, herhangi bir madde çıkarıldığında artmamaktadır. Maddeler çıkarıldığında alpha değeri 0.85 ile 0.88 arasında değişmektedir (Tablo 5).

Eğitim ve çalışma boyutunun kendi içindeki tutarlılığı 0.50'dir. "Okulda devamsızlık yapar mıydın?" ve "13 yaşından önce okuldan kaçtın mı?" maddeleri çıkarıldığında alfa değeri 0.35 ve 0.37'ye düşmektedir (Tablo 6).

Geliştirilmiş ARDEF'in yaşam tarzı boyutunun kendi içindeki tutarlılığını ölçen alpha değeri 0.83'tür. Boyutu oluşturan herhangi bir madde çıkarıldığında alpha değerinde belirgin bir değişiklik olmamakta ve 0.78 ile 0.84 arasında değişmektedir (Tablo 7).

Geliştirilmiş ARDEF'in ekonomik koşullar boyutunun kendi içindeki tutarlılığı 0.79'dur. Boyutu oluşturan 4 maddeden birisi çıkarıldığında bu tutarlılık aynı kalmakta ya da düşmektedir (Tablo 8).

Ruhsal durum (H) boyutunun 0.53 olan tutarlılığı sadece şüpheliği ölçen madde çıkarıldığında yükselmekte ve alpha değeri 0.62 olmaktadır (Tablo 9).

Düşünce ve davranışlar (DvD) boyutunun kendi içindeki tutarlılığı 0.72 olup, hiçbir madde çıkarıldığında alpha değeri belirgin şekilde artıp azalmamakta ve 0.69 ile 0.72 arasında değişmektedir (Tablo 10).

Geliştirilmiş ARDEF'in tutum (T) bölümünde “cezaevine girmem benim kabahatim değil” maddesi çıkarıldığında 0.33 olan boyut tutarlılığı 0.43'e yükselmektedir. Buna karşılık “sadece yasa dışı yollarla zengin olunur” maddesi çıkarıldığında alpha değeri 0.18'e ve “birçok insan suç işler ama yakalanmaz” maddesi çıkarıldığında 0.22'ye gerilemektedir (Tablo 11).

Güvenirlilik

Geliştirilmiş ARDEF'in tüm boyutlarının test-yeniden test ve görüşmeciler arası güvenirliliği 0.50'nin üzerindedir. İlgili genel değerlendirme sorusu ile boyutların bağıntısı özellikle tutum (T; spearman $r = 0.15$) ve eğitim ve çalışma (E; $r = 0.34$) gibi boyutlar için düşüktür. Yeniden suç işleme riskini ölçen z değişkeni ile boyutların bağıntısı ise 0.15 ile 0.57 arasında değişmektedir. ARDEF toplam skoru ile z değişkeni bağıntısı ise 0.62'dir. ARDEF toplam skorunun test-yeniden test ve görüşmeciler arası güvenirlilik değerleri sırasıyla 0.88 ve 0.94'tür (Tablo 12).

Ölçüt bağıntılı geçerlilik

CBCL anketinin yıkıcı davranışları ölçen soruları ile geliştirilmiş ARDEF'i oluşturan boyutlardan “yaşam tarzı”nın korelasyonu 0.61, “düşünce ve davranışlar” boyutunun korelasyonu 0.60 ve “madde kullanımı boyutunun korelasyonu 0.53'tür.

Diğer boyutlar ile CBCL'nin yıkıcı davranışları, agresyonu, içekapanıklığı, anksiyete/depresyonu, düşünce ve dikkat sorunlarını ölçen soruları arasında 0.50'nin üzerinde bir korelasyon bulunmamaktadır. ARDEF toplam skoru ile CBCL yıkıcı davranışların korelasyonu 0.70, agresyonu ölçen soruların korelasyonu 0.44 ve anksiyete/depresyonu ölçen soruların korelasyonu 0.43'tür (Tablo 13).

Yapı geçerliği

ARDEF'in yapı geçerliğini incelemek için varimaks eksen döndürme yöntemiyle formu oluşturan her bir boyutun toplam risk puanından oluşan bir temel bileşenler analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda formu oluşturan boyutlar toplam varyansın %62.27'sini açıklayan ve eigen değeri 1'in üstünde olan üç faktör altında toplanmıştır.

Buna göre birinci faktörde yaşadığı yer, alkol-madde kullanımı, yaşam tarzı, ruhsal durumu toplanmıştır. İkinci faktörde ise aile özellikleri, eğitim ve çalışma durumu ve ekonomik durum boyutları yer almaktadır. Üçüncü faktörde ise düşünce ve davranışlar ile tutum boyutları toplanmıştır (Tablo 14).

6 maddeden oluşan birinci faktör varyansın %30.48'ini, 3 maddeden oluşan ikinci faktör %17.78'ini, tek maddeden oluşan üçüncü faktör ise %14.01'ini açıklamaktadır. Oluşturulan alt gruplar sırasıyla “Ruh Sağlığı”, “Yoksulluk” ve “Kriminalite” olarak adlandırılmıştır.

Tutarlılık, İlgili Tablolar

Tablo 1. Her boyutun kendi içinde alpha değeri

	Cronbach's Alpha	Madde Çıkarsa Cronbach's Alpha	Lower bound	Upper bound
Suç Öyküsü	0.69	0.78	0.64	0.74

Yaşadığı Yer	0.65	0.76	0.59	0.70
Ailevi Özellikler	0.67	0.77	0.59	0.73
Madde Kullanımı	0.88	0.76	0.86	0.90
Eğitim ve Çalışma	0.50	0.79	0.41	0.58
Yaşam Tarzı	0.83	0.72	0.80	0.86
Ekonomik Koşullar	0.79	0.79	0.75	0.82
Ruhsal Durum	0.53	0.78	0.45	0.60
Düşünce ve Davranışlar	0.72	0.76	0.67	0.76
Tutum	0.33	0.80	0.22	0.43
Toplam	0.79	-	0.73	0.84

Tablo 2. Suç Öyküsü (A) Bölümünün kendi içindeki alpha değeri ve bölümü oluşturan her madde çıkarıldığında alınan değerlerin (alpha değeri, ölçek ortalama puanı, ölçek varyansı) analizi

	Madde çıkarılırsa ölçek ortalama puanı	Madde çıkarılırsa ölçek varyansı	Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu	Madde çıkarılırsa Cronbach's Alpha değeri
DAHA ÖNCE YARALAMA VEYA ÖLDÜRME SUÇU	4.24	3.53	0.50	0.64
DAHA ÖNCE HAKKINDA DAVA AÇILDI MI, KARAKOLA DÜŞTÜN MÜ?	3.58	2.36	0.50	0.66
DAHA ÖNCE TUTUKLANDIN MI, KAÇ KEZ?	4.20	3.06	0.50	0.63
DAHA ÖNCE HÜKÜM GİYDİN MI?	4.43	4.17	0.25	0.70
ILK KEZ HAKKINDA DAVA AÇILDIĞINDA YAŞIN KAÇTI?	2.89	3.26	0.53	0.62
ILK KEZ TUTUKLANDIĞINDA KAÇ YAŞINDAYDIN?	3.02	3.47	0.40	0.66

Bölüm Cronbach's Alpha: 0.69

Tablo 3. Yaşadığı Yer (B) Bölümünün kendi içindeki alpha değeri ve bölümü oluşturan her madde çıkarıldığında alınan değerlerin (alpha değeri, ölçek ortalama puanı, ölçek varyansı) analizi

	Madde çıkarılırsa ölçek ortalama puanı	Madde çıkarılırsa ölçek varyansı	Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu	Madde çıkarılırsa Cronbach's Alpha değeri
B2	4.75	7.09	0.23	0.65
CEZAEVİNE GELMEDEN SON 6 AY NEREDE YAŞADIN?	4.91	7.34	0.30	0.64
B7	3.72	7.14	0.13	0.68
YAŞADIĞIN YERDE SUÇ İŞLEDİĞİNİ BİLDİĞİN KİŞİLER VAR MI?	3.97	5.54	0.52	0.56
YAŞADIĞIN YERDE UYUSTURUCU KULLANAN KİŞİLER VAR MI?	4.02	5.28	0.55	0.54
YAŞADIĞIN YER GÜVENLİ Mİ?	4.06	5.43	0.52	0.56
YASADIĞIN YERDEKİ İNSANLARIN EKONOMİK DURUMU NASIL?	4.64	6.97	0.30	0.63

Bölüm Cronbach's Alpha: 0.65

Tablo 4. Aile Özellikleri ve Ailevi İlişkiler (C) Bölümünün kendi içindeki alpha değeri ve bölümü oluşturan her madde çıkarıldığında alınan değerlerin (alpha değeri, ölçek ortalama puanı, ölçek varyansı) analizi

	Madde çıkarılırsa ölçek ortalama puanı	Madde çıkarılırsa ölçek varyansı	Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu	Madde çıkarılırsa Cronbach's Alpha değeri
C2b	6.87	12.55	0.11	0.67
SENI KİM BÜYÜTTÜ?	6.94	12.73	0.10	0.67
C10	5.32	11.59	0.20	0.66
KAÇ KARDEŞİN VAR?	5.88	10.72	0.21	0.67
C14	6.47	9.96	0.49	0.61
C18	6.05	11.10	0.22	0.66
C24	6.55	11.55	0.22	0.66
C28	5.64	10.41	0.33	0.64
İŞLEDİĞİN SUÇLA AİLEİN İLGİSİ VAR MI?	6.87	12.07	0.25	0.66
ANNEN VEYA BABA TARAFINDAN DÖVÜLME	6.60	10.54	0.48	0.62
AİLEN SENİ ÇALIŞMAYA ZORLADI MI?	6.85	11.92	0.32	0.65
AİLEN İLE İLİŞKİLERİNDE YETERİNCE SEVGİ GÖRDÜN MÜ?	6.69	10.66	0.49	0.62
AİLEN TARAFINDAN YETERİNCE İLGİ GÖRDÜN MÜ?	6.69	10.59	0.51	0.62

Bölüm Cronbach's Alpha: 0.67

Tablo 5. Madde Kullanımı (D) Bölümünün kendi içindeki alpha değeri ve bölümü oluşturan her madde çıkarıldığında alınan değerlerin (alpha değeri, ölçek ortalama puanı, ölçek varyansı) analizi

	Madde çıkarılırsa ölçek ortalama puanı	Madde çıkarılırsa ölçek varyansı	Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu	Madde çıkarılırsa Cronbach's Alpha değeri
D4	4.14	24.38	0.71	0.86
HAYATIN BOYUNCA ESRAR KULLANDIN MI?	3.85	23.51	0.73	0.86
TINER, BALLY	4.25	25.29	0.60	0.87
EKSTAZI	4.43	25.83	0.65	0.86
EROIN	4.72	29.86	0.34	0.88
KOKAIN	4.70	29.76	0.32	0.88
ROS	4.51	26.52	0.61	0.87
LSD, AMFETAMIN, AKINETON GIBI BASKA UYUSTURUCULAR	4.73	30.22	0.27	0.88
D14	4.68	30.24	0.24	0.88
UYUSTURUCU/ALKOL KULLANMAN AILE ILISKILERI, EGITIM, OKUL VEYA ISINI ETKILEDI MI?	4.03	23.38	0.78	0.85
ALKOL/UYUŞTURUCU ETKISINDE KAVGAYA KARIŞTIN MI?	4.23	24.19	0.79	0.85
ALKOL/UYUŞTURUCU ETKISINDE POLISLE/KANUNLA BASIN BELAYA GIRDI MI?	4.29	24.67	0.67	0.86

Bölüm Cronbach's Alpha: 0.88

Tablo 6. Eğitim ve Çalışma (E) Bölümünün kendi içindeki alpha değeri ve bölümü oluşturan her madde çıkarıldığında alınan değerlerin (alpha değeri, ölçek ortalama puanı, ölçek varyansı) analizi

	Madde çıkarılırsa ölçek ortalama puanı	Madde çıkarılırsa ölçek varyansı	Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu	Madde çıkarılırsa Cronbach's Alpha değeri
E2	6.85	8.33	0.04	0.52
ÖĞRENİMINE DEVAM ETMEK İSTİYOR MUSUN?	7.26	7.98	0.15	0.49
E6	6.67	7.28	0.38	0.42
OKULDAYKEN CİDDİ DISİPLİN CEZASI ALDIN MI?	7.24	7.92	0.19	0.48
OKULDA DEVAMSIZLIK YAPAR MIYDIN?	6.60	6.16	0.49	0.35
13 YASINDAN ÖNCE OKULDAN KACTIN MI?	6.88	6.15	0.42	0.37
ÇALISTIYSAN İLK KAÇ YAŞINDA	5.60	8.13	0.11	0.50
ÇALIŞTIYSAN NASIL BİR İŞTE?	6.33	7.96	0.19	0.48
BİR MESLEĞİN VAR MI?	6.42	8.00	0.02	0.55

Bölüm Cronbach's Alpha: 0.50

Tablo 7. Yaşam Tarzı (F) Bölümünün kendi içindeki alpha değeri ve bölümü oluşturan her madde çıkarıldığında alınan değerlerin (alpha değeri, ölçek ortalama puanı, ölçek varyansı) analizi

	Madde çıkarılırsa ölçek ortalama puanı	Madde çıkarılırsa ölçek varyansı	Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu	Madde çıkarılırsa Cronbach's Alpha değeri
F4	5.41	13.97	0.36	0.84
ARKADAŞLARIN ARASINDA SUÇ İŞLEYEN VAR MI?	5.18	11.10	0.70	0.79
ARKADAŞLARIN ARASINDA YOĞUN ALKOL/UYUSTURUCU KULLANIMI	5.15	10.75	0.76	0.78
BOŞ ZAMANLARINI DEĞERLENDİRME	4.72	12.87	0.40	0.83
EVE AILENİN BELİRLEDİĞİ SAATTEN GEÇ DÖNME	5.08	11.54	0.63	0.80
GECEYİ BASKA YERDE GEÇİRDİĞİN VEYA DÖNMEDİĞİN OLDU MU?	5.19	10.51	0.71	0.79
13 YASINDAN ÖNCE GECEYİ BAŞKA YERDE GEÇİRDİĞİN/DÖNMEDİĞİN OLDU MU?	5.67	12.33	0.49	0.82

Bölüm Cronbach's Alpha: 0.83

Tablo 8. Ekonomik Koşullar (G) Bölümünün kendi içindeki alpha değeri ve bölümü oluşturan her madde çıkarıldığında alınan değerlerin (alpha değeri, ölçek ortalama puanı, ölçek varyansı) analizi

	Madde çıkarılırsa ölçek ortalama puanı	Madde çıkarılırsa ölçek varyansı	Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu	Madde çıkarılırsa Cronbach's Alpha değeri
EKONOMİK KOŞULLAR/TEMEL İHTİYAÇLARI KARŞILAMADA ZORLANMA	3.03	4.86	0.64	0.71
AILENİN DÜZENLİ GELİRİ VAR MI?	3.07	5.18	0.49	0.79
ÇALISARAK AILENE KATKIDA BULUNMAK ZORUNDA MISIN?	3.09	4.56	0.63	0.71
KENDİ GELİRİNİ SAĞLAMAK ZORUNDA MISIN?	2.93	4.61	0.62	0.72

Bölüm Cronbach's Alpha: 0.79

Tablo 9. Ruhsal Durum (H) Bölümünün kendi içindeki alpha değeri ve bölümü oluşturan her madde çıkarıldığında alınan değerlerin (alpha değeri, ölçek ortalama puanı, ölçek varyansı) analizi

	Madde çıkarılırsa ölçek ortalama puanı	Madde çıkarılırsa ölçek varyansı	Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu	Madde çıkarılırsa Cronbach's Alpha değeri
CEZAEVINDE BİR PSIKOLOĞA/PSIKIYATRISTE GITTİN MI?	1.97	1.82	0.41	0.42
PSIKIYATRİK/PSIKOLOJİK TEDAVİ GORDUN MU VEYA İLAC KULLANDIN MI?	2.04	1.89	0.42	0.43
H6	1.41	1.60	0.34	0.45
ŞÜPHECİLİK	1.48	1.67	0.15	0.62
GEÇMİŞTE İNTİHAR GİRİŞİMİN OLDU MU?	2.01	1.95	0.33	0.47

Bölüm Cronbach's Alpha: 0.53

Tablo 10. Düşünce ve Davranışlar (DVD) Bölümünün kendi içindeki alpha değeri ve bölümü oluşturan her madde çıkarıldığında alınan değerlerin (alpha değeri, ölçek ortalama puanı, ölçek varyansı) analizi

	Madde çıkarılırsa ölçek ortalama puanı	Madde çıkarılırsa ölçek varyansı	Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu	Madde çıkarılırsa Cronbach's Alpha değeri
YASALARA KURALLARA AYAK UYDURAMAM	10.07	20.32	0.31	0.70
BAŞKALARI NE YAPACAĞINI SÖYLEYİNCE ÖFKELENME	9.57	19.79	0.38	0.69
ARKADAŞ ÇEVREM SIK DEĞİŞİR	10.10	20.56	0.27	0.71
KAVGA	9.93	20.22	0.41	0.69
ÇOK ÇABUK ÖFKELENME	9.62	19.26	0.45	0.69
DÜŞÜNMEDEN HAREKET ETME	9.70	20.10	0.36	0.70
SADECE HEYECAN OLSUN DIYE TEHLİKELİ ŞEYLER YAPMA	10.06	20.23	0.35	0.70
ISTEDİĞİNE ULAŞMAK İCİN BAŞKALARINI KULLANMA	10.30	20.94	0.37	0.70
SIK YALAN SÖYLEME	9.87	21.11	0.31	0.70
DİĞERLERİ SORUMLULUKLARIMI YERINE GETİRMEMEMDEN ŞİKAYET EDERLER	10.11	20.08	0.38	0.70
BASLADIĞI İŞİ YARIM BIRAKMA	10.09	21.05	0.28	0.71
ESYALARA ZARAR VERME	10.02	19.56	0.45	0.69
LİDER OLMAK İSTERİM	10.12	21.08	0.20	0.71
KENDİNİ ÖNEMLİ BULMA/BEĞENME	9.68	21.19	0.15	0.72
HAKSIZLIK YAPILDIĞINI DÜŞÜNME	9.39	20.55	0.25	0.71
DAVRANIŞLARINDAN SUÇLULUK DUYMA	9.20	21.66	0.11	0.72

Bölüm Cronbach's Alpha: 0.72

Tablo 11. Tutum (T) Bölümünün kendi içindeki alpha değeri ve bölümü oluşturan her madde çıkarıldığında alınan değerlerin (alpha değeri, ölçek ortalama puanı, ölçek varyansı) analizi

	Madde çıkarılırsa	Madde çıkarılırsa	Düzeltilmiş madde-toplam	Madde çıkarılırsa Cronbach's
--	-------------------	-------------------	--------------------------	------------------------------

	ölçek ortalama puanı	ölçek varyansı	korelasyonu	Alpha değeri
DELIKANLILIK SUÇ İŞLEMİYİ GOZE ALMAKTIR	3.73	4.37	0.14	0.30
BİRÇOK INSAN SUÇ İŞLER AMA YAKALANMAZ	3.07	3.77	0.24	0.22
SADECE YASA DIŞI YOLLARLA ZENGİN OLUNUR	3.18	3.60	0.28	0.18
CEZAEVINE GİRMEM BENİM KABAHAATİM DEĞİL	3.10	4.62	-0.04	0.43
CEZAEVINE TEKRAR GİRME İHTİMALİM YÜKSEK	3.99	4.67	0.18	0.28
HAYATINDA BAZI ŞEYLER DEĞİSMELİ Mİ?	4.05	4.91	0.11	0.31
DEĞİSİM İÇİN BİRİLERİ YARDIM ETSİN Mİ?	3.97	4.68	0.13	0.30

Bölüm Cronbach's Alpha: 0.33

Güvenirlik tabloları

Tablo 12. Toplam ARDEF skorunun ve her bölümün kendi içindeki ortalama, standart sapma, test-yeniden test, görüşmeciler arası güvenilirliği ve z değişkeni ile bağıntısı

	ortalama	Standart sapma	test-retest (pearson kor.)	interrater (pearson kor.)	Genel değerlendirme ile bağıntı (spearman kor.)	Z değişkeni ile bağıntı (spearman kor.)
Suç Öyküsü	4.47	2.12	0.93	0.93	0.71	0.49
Yaşadığı Yer	5.01	2.87	0.60	0.91	0.61	0.40
Ailevi Özellikler	6.95	3.59	0.87	0.93	0.45	0.43
Madde Kullanımı	4.77	5.58	0.97	0.98	0.88	0.52
Eğitim ve Çalışma	7.53	3.00	0.87	0.83	0.34	0.39
Yaşam Tarzı	6.07	3.96	0.95	0.90	0.62	0.57
Ekonomik Koşullar	4.04	2.82	0.91	0.84	0.43	0.28
Ruhsal Durum	2.23	1.58	0.84	0.86	0.44	0.35
Düşünce ve Davranışlar	10.52	4.78	0.84	0.81	0.42	0.42
Tutum	4.18	2.31	0.71	0.69	0.15	0.15
Toplam	50.82	19.22	0.88	0.94	-	0.62

Ölçüt bağıntılı geçerlilik ile ilgili tablolar

Tablo 13. CBCL ile boyutların korelasyonu

	Yıkıcı Davranışlar	Agresyon	İçekapanıklık	Anksiyete/ Depresyon	Düşünce sorunları	Dikkat Sorunları
Suç Öyküsü	0.41	0.30	0.16	0.18	0.21	0.33
Yaşadığı Yer	0.43	0.37	0.28	0.38	0.29	0.31
Ailevi Özellikler	0.37	0.23	0.25	0.34	0.13	0.29
Madde Kullanımı	0.53	0.41	0.26	0.35	0.26	0.40
Eğitim ve Çalışma	0.44	0.30	0.17	0.22	0.17	0.32
Yaşam Tarzı	0.61	0.39	0.25	0.31	0.24	0.34
Ekonomik Koşullar	0.25	0.20	0.30	0.35	0.19	0.27
Ruhsal Durum	0.49	0.37	0.24	0.33	0.25	0.37
Düşünce ve Davranışlar	0.60	0.46	0.28	0.32	0.27	0.38
Tutum	0.37	0.17	-	-	-	-
Toplam	0.70	0.44	0.36	0.43	-	0.38

Yapı geçerliliği ile ilgili tablo

Tablo 14. Her boyutun altında gruplandığı faktör ve faktör yükleri

	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3
Ruh Sağlığı			
Suç Öyküsü Bölümü risk puanı toplamı	0.43		
Yaşadığı Yer Bölümü risk puanı toplamı	0.68		
Madde Kullanımı Bölümü risk puanı toplamı	0.80		
Yaşam Tarzı Bölümü risk puanı toplamı	0.79		
Ruhsal Durum Bölümü risk puanı toplamı	0.74		
Düşünce ve Davranışlar Bölümü risk puanı toplamı	0.62		
Yoksulluk			
Ekonomik Koşullar Bölümü risk puanı toplamı		0.78	
Ailevi Özellikler ve Aile İlişkileri Bölümü risk puanı toplamı		0.62	
Eğitim ve Çalışma Bölümü risk puanı toplamı		0.71	
Kriminalite			
Tutum Bölümü risk puanı toplamı			0.83

6. SONUÇLAR

Geçerli ve güvenilir olmayan maddeler formdan çıkarılmıştır. Gerekli olduğunu ve pilot uygulamada gelen geri bildirimler sonrası yanlış düzenlendiğine inandığımız bazı sorular ise değiştirilerek yeni formda yer almıştır.

İlk ARDEF’te düşünce, tutum ve davranış bölümleri ayrıken, yeni formda düşünce ve davranış bölümü birleştirilmiştir.

Yeni formda tutum bölümüyle değişim motivasyonu bölümleri de birleştirilmiştir. Böylece hem geçerlilik ve güvenilirlik artmış, hem de kullanım kolaylığı sağlanmıştır.

Psikososyal servis çalışanlarının uyguladığı formun yeni baştan düzenlenmesine karar verilmiştir. Ana formun birçok değişkeni doğru bir şekilde saptıyor olması nedeniyle, psikososyal formun daha çok bir tarama (screening) formuna dönüştürülmesi planlanmıştır. Ayrıca ana formun bir kontrolü olması da hedeflenmiştir.